

114/1992 Sb.

ZÁKON
České národní rady

ze dne 19. února 1992

o ochraně přírody a krajiny

Změna: 347/1992 Sb.
Změna: 289/1995 Sb.
Změna: 3/1997 Sb.
Změna: 16/1997 Sb.
Změna: 123/1998 Sb.
Změna: 161/1999 Sb. , 238/1999 Sb.
Změna: 132/2000 Sb.
Změna: 76/2002 Sb. , 320/2002 Sb.
Změna: 168/2004 Sb.
Změna: 218/2004 Sb.
Změna: 100/2004 Sb.
Změna: 387/2005 Sb.
Změna: 444/2005 Sb.
Změna: 222/2006 Sb.
Změna: 186/2006 Sb.
Změna: 267/2006 Sb.

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ

Úvodní ustanovení

§ 1

Účel zákona

Účelem zákona je za účasti příslušných krajů, obcí, vlastníků a správců pozemků přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitostí forem života, přírodních hodnot a krás, k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji a vytvořit v souladu s právem Evropských společenství 1a) v České republice soustavu Natura 2000. Přitom je nutno zohlednit hospodářské, sociální a kulturní potřeby obyvatel a regionální a místní poměry.

§ 2

Ochrana přírody a krajiny

(1) Ochranou přírody a krajiny se podle tohoto zákona rozumí dále vymezená péče státu a fyzických i právnických osob o volně žijící živočichy, planě rostoucí rostliny a jejich společenstva, o nerosty, horniny, paleontologické nálezy a geologické celky, péče o ekologické systémy a krajinné celky, jakož i péče o vzhled a přístupnost krajiny.

(2) Ochrana přírody a krajiny podle tohoto zákona se zajišťuje zejména
a) ochranou a vytvářením územního systému ekologické stability krajiny,

b) obecnou ochranou druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a zvláštní ochranou těch druhů, které jsou vzácné či ohrožené, pozitivním ovlivňováním jejich vývoje v přírodě a zabezpečováním předpokladů pro jejich zachování, popřípadě i za použití zvláštních pěstebních a odchovných zařízení,

c) ochranou vybraných nalezišť nerostů, paleontologických nálezů a geomorfologických a geologických jevů i zvláštní ochranou vybraných nerostů,

d) ochranou dřevin rostoucích mimo les,

e) vytvářením sítí zvláště chráněných území a péčí o ně,

f) účastí na tvorbě a schvalování lesních hospodářských plánů s cílem zajistit ekologicky vhodné

lesní hospodaření,

g) spoluúčasti v procesu územního plánování a stavebního řízení s cílem prosazovat vytváření ekologicky vyvážené a esteticky hodnotné krajiny,

h) účasti na ochraně půdního fondu, zejména při pozemkových úpravách,

i) ovlivňováním vodního hospodaření v krajině s cílem udržovat přirozené podmínky pro život vodních a mokřadních ekosystémů při zachování přirozeného charakteru a přírodě blízkého vzhledu vodních toků a ploch a mokřadů,

j) obnovou a vytvářením nových přírodně hodnotných ekosystémů, například při rekultivacích a jiných velkých změnách ve struktuře a využívání krajiny,

k) ochranou krajiny pro ekologicky vhodné formy hospodářského využívání, turistiky a rekreace.

§ 3

Vymezení pojmů

(1) Pro účely tohoto zákona se vymezují některé základní pojmy takto

a) územní systém ekologické stability krajiny (dále jen "systém ekologické stability") je vzájemně propojený soubor přirozených i pozmeněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Rozlišuje se místní, regionální a nadregionální systém ekologické stability,

b) významný krajinný prvek jako ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. Významnými krajinnými prvky jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje podle § 6 orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek, zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy. Mohou jimi být i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků. Zvláště chráněná část přírody je z této definice vyňata (písmeno f),

c) planě rostoucí rostlina (dále jen "rostlina") je jedinec nebo kolonie rostlinných druhů včetně hub, jejichž populace se udržují v přírodě samovolně. Rostlinou jsou všechny její podzemní i nadzemní části,

d) volně žijící živočich (dále jen "živočich") je jedinec živočišných druhů, který se vyskytuje v přírodě a není v přímé péči člověka. Za jedince v přímé péči člověka se považuje jedinec živočišných nebo ptačích druhů pocházející z odchovu v zajetí, který je nezaměnitelně označen nebo identifikován nesnímatelným kroužkem nebo mikročipem anebo jiným nezaměnitelným způsobem a evidován orgánem ochrany přírody. Orgán ochrany přírody je na základě písemné žádosti držitele do 30 dnů povinen takového jedince evidovat, pokud nemá důvodné podezření na nelegální původ jedince,

e) živočišný nebo rostlinný druh je rovněž systematická jednotka nižšího řádu,

f) zvláště chráněná část přírody je velmi významná nebo jedinečná část živé či neživé přírody; může jí být část krajiny, geologický útvar, strom, živočich, rostlina a nerost, vyhlášený ke zvláštní ochraně státním orgánem podle části třetí nebo čtvrté tohoto zákona,

g) dřevina rostoucí mimo les (dále jen "dřevina") je strom či keř rostoucí jednotlivě i ve skupinách ve volné krajině i v sídelních útvarech na pozemcích mimo lesní půdní fond, 1)

h) paleontologický nález je věc, která je významným dokladem nebo pozůstatkem života v geologické minulosti a jeho vývoje do současnosti,

i) biotop je soubor veškerých neživých a živých činitelů, které ve vzájemném působení vytvářejí životní prostředí určitého jedince, druhu, populace, společenstva. Biotop je takové místní prostředí, které splňuje nároky charakteristické pro druhy rostlin a živočichů,

j) ekosystém je funkční soustava živých a neživých složek životního prostředí, jež jsou navzájem spojeny výměnou látek, tokem energie a předáváním informací a které se vzájemně ovlivňují a vyvíjejí v určitém prostoru a čase,

k) krajina je část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky,

l) přírodní stanoviště je přírodní nebo polopřírodní suchozemská nebo vodní plocha, která je vymezena na základě geografických charakteristik a charakteristik živé a neživé přírody,

m) přírodní stanoviště v zájmu Evropských společenství (dále jen "evropská stanoviště") jsou přírodní stanoviště na evropském území členských států Evropských společenství těch typů, které jsou ohroženy vymizením ve svém přirozeném areálu rozšíření nebo mají malý přirozený areál rozšíření v důsledku svého ústupu či v důsledku svých přirozených vlastností nebo představují výjimečné příklady typických charakteristik jedné nebo více z biogeografických oblastí, a která jsou stanovena právními předpisy Evropských společenství; lb) jako prioritní se označují ty typy evropských stanovišť, které jsou na evropském území členských států Evropských společenství ohrožené vymizením, za jejichž zachování mají Evropská společenství zvláštní odpovědnost, a které jsou stanovene právními předpisy Evropských společenství, le)

n) druhy v zájmu Evropských společenství (dále jen "evropsky významné druhy") jsou druhy na evropském území členských států Evropských společenství, které jsou ohrožené, zranitelné, vzácné nebo endemické, a které jsou stanovene právními předpisy Evropských společenství; lc) jako prioritní se označují evropsky významné druhy, vyžadující zvláštní územní ochranu, za jejichž zachování mají Evropská společenství zvláštní odpovědnost, a které jsou stanovene právními předpisy Evropských společenství, ld)

o) evropsky významná lokalita je lokalita vyžadující zvláštní územní ochranu) a splňující podmínky podle § 45a odst. 1, která: 1. byla zařazena do seznamu lokalit nacházejících se na území České republiky vybraných na základě kritérií stanovených právními předpisy Evropských společenství) a vyžadujících územní ochranu (dále jen "národní seznam"), a to až do doby jejího zařazení do seznamu lokalit významných pro Evropská společenství (dále jen "evropský seznam"), 2. splňuje podmínky pro zařazení do národního seznamu, ale nebyla tam zařazena, a vyskytuje se na ní prioritní typ přírodního stanoviště nebo prioritní druh, a o jejímž zařazení do evropského seznamu se s Evropskou komisí (dále jen "Komise") jedná, a to až do doby, kdy se o zařazení nebo nezařazení lokality dohodne Česká republika s Komisí nebo do rozhodnutí Rady Evropské unie (dále jen "sporná lokalita"), nebo 3. byla zařazena do evropského seznamu,

p) Natura 2000 le) je celistvá evropská soustava území se stanoveným stupněm ochrany, která umožňuje zachovat přírodní stanoviště a stanoviště druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska ochrany nebo popřípadě umožnit tento stav obnovit. Na území České republiky je Natura 2000 tvořena ptačími oblastmi a evropsky významnými lokalitami, které požívají smluvní ochranu (§ 39) nebo jsou chráněny jako zvláště chráněné území (§ 14),

q) stav přírodního stanoviště z hlediska ochrany se považuje za "příznivý", pokud jeho přirozený areál rozšíření a plochy, které v rámci tohoto areálu pokrývá, jsou stabilní nebo se zvětšují a specifická struktura a funkce, které jsou nezbytné pro jeho dlouhodobé zachování, existují a budou pravděpodobně v dohledné době i nadále existovat, a stav jeho typických druhů z hlediska ochrany je příznivý,

r) stav druhu z hlediska ochrany je považován za "příznivý", jestliže údaje o populační dynamice příslušného druhu naznačují, že se dlouhodobě udržuje jako životaschopný prvek svého přírodního stanoviště, a přirozený areál rozšíření druhu není a pravděpodobně nebude v dohledné budoucnosti omezen, a existují a pravděpodobně budou v dohledné době i nadále existovat dostatečně velká stanoviště k dlouhodobému zachování jeho populací,

s) chov je jakékoliv držení živočicha v zajetí.

(2) Ty typy evropských stanovišť [odstavec 1 písm. m)], včetně prioritních, a ty evropsky významné druhy [odstavec 1 písm. n)], včetně prioritních, které se vyskytují na území České republiky, stanoví Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem. U evropsky významných druhů označí ty, které vyžadují podle právních předpisů Evropských společenství zvláštní územní ochranu. ld)

ČÁST DRUHÁ

Obecná ochrana přírody a krajiny

§ 4

Základní povinnosti při obecné ochraně přírody

(1) Vymezení systému ekologické stability, zajišťujícího uchování a reprodukci přírodního bohatství, příznivé působení na okolní méně stabilní části krajiny a vytvoření základů pro mnohostranné využívání krajiny stanoví a jeho hodnocení provádějí orgány územního plánování a ochrany přírody ve spolupráci s orgány vodohospodářskými, ochrany zemědělského půdního fondu a

státní správy lesního hospodářství. Ochrana systému ekologické stability je povinností všech vlastníků a uživatelů pozemků tvořících jeho základ; jeho vytváření je veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát. Podrobnosti vymezení a hodnocení systému ekologické stability a podrobnosti plánů, projektů a opatření v procesu jeho vytváření stanoví ministerstvo životního prostředí České republiky (dále jen "ministerstvo životního prostředí") obecně závazným právním předpisem.

(2) Významné krajinné prvky jsou chráněny před poškozováním a ničením. Využívají se pouze tak, aby nebyla narušena jejich obnova a nedošlo k ohrožení nebo oslabení jejich stabilizační funkce. K zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, si musí ten, kdo takové zásahy zamýšlí, opatřit závazné stanovisko orgánu ochrany přírody. Mezi takové zásahy patří zejména umístování staveb, pozemkové úpravy, změny kultur pozemků, odvodňování pozemků, úpravy vodních toků a nádrží a těžba nerostů. Podrobnosti ochrany významných krajinných prvků stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(3) Závazné stanovisko orgánu ochrany přírody z hlediska tohoto zákona je také nezbytné ke schválení lesních hospodářských plánů a lesních hospodářských osnov, 2) k odlesňování a zalesňování pozemků nad 0,5 ha a k výstavbě lesních cest a svážnic a lesních melioračních systémů. K pěstebním a těžebním zásahům v lesích prováděným v souladu s lesním hospodářským plánem a při nahodilé těžbě 3) se závazné stanovisko orgánu ochrany přírody nevyžaduje.

§ 5

Obecná ochrana rostlin a živočichů

(1) Všechny druhy rostlin a živočichů jsou chráněny před zničením, poškozováním, sběrem či odchyt, který vede nebo by mohl vést k ohrožení těchto druhů na bytí nebo k jejich degeneraci, k narušení rozmnožovacích schopností druhů, zániku populace druhů nebo zničení ekosystému, jehož jsou součástí. Při porušení těchto podmínek ochrany je orgán ochrany přírody oprávněn zakázat nebo omezit rušivou činnost.

(2) Ochrana podle odstavce 1 se nevztahuje na zásahy při hubení rostlin a živočichů upravené zvláštními předpisy. 4) Ohrožené nebo vzácné druhy živočichů a rostlin jsou zvláště chráněny podle § 48 až 50 tohoto zákona.

(3) Fyzické a právnické osoby jsou povinny při provádění zemědělských, lesnických a stavebních prací, při vodohospodářských úpravách, v dopravě a energetice postupovat tak, aby nedocházelo k nadměrnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení jejich biotopů, kterému lze zabránit technicky i ekonomicky dostupnými prostředky. Orgán ochrany přírody uloží zajištění či použití takovýchto prostředků, neučiní-li tak povinná osoba sama.

(4) Záměrné rozšíření geograficky nepůvodního druhu rostliny či živočicha do krajiny je možné jen s povolením orgánu ochrany přírody; to neplatí pro nepůvodní druhy rostlin, pokud se hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo vlastníkem lesa převzaté lesní hospodářské osnovy. Geograficky nepůvodní druh rostliny nebo živočicha je druh, který není součástí přirozených společenstev určitého regionu.

(5) Záměrné rozšiřování křížence rostlin či živočichů do krajiny je možné jen s povolením orgánů ochrany přírody.

(6) Vývoz a dovoz ohrožených rostlin a živočichů chráněných mezinárodními úmluvami, kterými je Česká republika vázána (dále jen "mezinárodní úmluvy"), povoluje orgán ochrany přírody, s výjimkou vývozu a dovozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, který je upraven zvláštním předpisem. 4a)

(7) Je zakázáno používat pro odchyt a zabíjení volně žijících živočichů způsoby, metody a prostředky, které Ministerstvo životního prostředí stanoví prováděcím právním předpisem; tím nejsou dotčeny zákazy stanovené zvláštními právními předpisy. 4b) Ministerstvo životního prostředí může rozhodnutím udělit výjimku ze zakázaných způsobů, metod a prostředků jen za podmínek uvedených v § 5b nebo § 56 odst. 3.

§ 5a

Ochrana volně žijících ptáků

(1) V zájmu ochrany druhů ptáků, kteří volně žijí na evropském území členských států Evropských společenství (dále jen "ptáci"), je zakázáno

a) jejich úmyslné usmrcování nebo odchyt jakýmkoliv způsobem,

b) úmyslné poškozování nebo ničení jejich hnízd a vajec nebo odstraňování hnízd,

- c) sběr jejich vajec ve volné přírodě a jejich držení, a to i prázdných,
- d) úmyslné vyrušování těchto ptáků, zejména během rozmnožování a odchovu mláďat, pokud by šlo o vyrušování významné z hlediska cílů směrnice o ptácích, 4c)
- e) držení druhů ptáků, jejichž lov a odchyt jsou zakázány.

(2) Prodej, přeprava za účelem prodeje, držení a chov za účelem prodeje a nabízení za účelem prodeje živých nebo mrtvých ptáků a jakýchkoliv snadno rozpoznatelných částí ptáků nebo výrobků z ptáků jsou zakázány.

(3) Kdo takové ptáky, na něž se vztahuje zákaz, drží, chová, dopravuje, vyměňuje nebo nabízí za účelem prodeje nebo výměny, je povinen prokázat na výzvu orgánu ochrany přírody nebo strážce přírody jejich zákonný původ a svou totožnost. Při prokázání původu se postupuje obdobně podle § 54.

(4) Ustanovení odstavce 1 písm. a) a e) se nevztahuje na lov některých druhů ptáků vymezený a prováděný v souladu s předpisy o myslivosti a tímto zákonem. Ustanovení odstavce 1 písm. e) a odstavce 2 se nevztahuje na chov ptáků, kteří jsou zvěří, již lze lovit. Seznam těchto druhů stanoví Ministerstvo životního prostředí po dohodě s Ministerstvem zemědělství prováděcím právním předpisem.

(5) Ustanovení odstavce 1 písm. a) a d) se nevztahuje na případy naléhavé potřeby v zájmu veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti a v zájmu bezpečnosti leteckého provozu, pokud nelze z důvodu nebezpečí z prodlení postupovat podle § 5b. Ten, kdo postupuje v souladu s tímto ustanovením, oznámí rozsah zásahu a jeho důsledky orgánu ochrany přírody do 15 dnů.

(6) Každý, kdo buduje nebo rekonstruuje nadzemní vedení vysokého napětí, je povinen opatřit je ochrannými prostředky, které účinně zabrání usmrcování ptáků elektrickým proudem.

(7) Na zvláště chráněné druhy ptáků podle § 48 se toto ustanovení a § 5b vztahují jen tehdy, neplatí-li pro ně ochrana přísnější, a to podle § 50 až 57 nebo podle zvláštního zákona. 4a)

§ 5b

Podmínky pro odchylný postup při ochraně ptáků

(1) Orgán ochrany přírody může, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení, rozhodnutím stanovit postup odchylný od postupu uvedeného v § 5a odst. 1 a 2, je-li to potřebné v zájmu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti, v zájmu bezpečnosti leteckého provozu, při prevenci závažných škod na úrodě, domácích zvířatech, lesích, rybářství a vodním hospodářství nebo za účelem ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Odchylný postup může být stanoven také pro účely výzkumu a výuky, opětovného osídlení určitého území populací druhu nebo opětovného vysazení druhu v jeho původní oblasti rozšíření nebo pro chov v lidské péči pro tyto účely.

(2) Orgán ochrany přírody může stanovit odchylný postup podle odstavce 1 pro odchyt, držení nebo jiné využívání ptáků v malém množství za předpokladu, že rozhodnutí o odchylném postupu se vydá jen na základě vyhodnocení stavu místní populace a za stanovení přísně kontrolovaných podmínek.

(3) Rozhodnutí podle odstavce 1 musí obsahovat

- a) označení druhů a množství ptáků, na které se má odchylný postup vztahovat,
- b) prostředky, způsob nebo metody povolené pro odchyt nebo zabíjení,
- c) důvod pro odchylný postup vycházející z odstavce 1 nebo 2, podmínky a časové a místní okolnosti, za nichž lze takto postupovat,
- d) způsob kontrol, které bude orgán ochrany přírody stanovující odchylný postup provádět.

(4) V případě, že se bude odchylný postup týkat blíže neurčeného okruhu osob, stanoví jej Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem, který musí obsahovat náležitosti podle odstavce 3 písm. a) až d) a podmínky, za nichž může být odchylný postup uplatněn. Orgánem, který je v takovém případě oprávněn vyhlásit, že podmínky pro odchylný postup nastaly, je místně příslušný orgán ochrany přírody.

(5) Kdo provádí činnosti stanovené podle odstavce 1 nebo 4, je povinen do 31. prosince každého roku nahlásit orgánu ochrany přírody zásah provedený na základě odchylného postupu. Orgán ochrany přírody o tom neprodleně informuje Ministerstvo životního prostředí.

§ 6

Registrace významných krajinných prvků

(1) Rozhodnutí o registraci významného krajinného prvku vydává orgán ochrany přírody. Účastníkem řízení je vlastník dotčeného pozemku. Rozhodnutí o registraci se oznamuje rovněž nájemci dotčeného pozemku, územně příslušnému stavebnímu úřadu a obci.

(2) V rozhodnutí podle odstavce 1 se kromě náležitostí stanovených obecnými předpisy o správním řízení 4b) vždy uvede vymezení významného krajinného prvku a poučení o právních následcích registrace (§ 4 odst. 2).

(3) Rozhodnutí podle odstavce 1 může orgán ochrany přírody, který o registraci rozhodl, zrušit pouze v případě veřejného zájmu.

§ 7

Ochrana dřevin

(1) Dřeviny jsou chráněny podle tohoto ustanovení před poškozováním a ničením, pokud se na ně nevztahuje ochrana přísnější (§ 46 a 48) nebo ochrana podle zvláštních předpisů. 5)

(2) Péče o dřeviny, zejména jejich ošetřování a udržování je povinností vlastníků. Při výskytu nákazy dřevin epidemickými či jinými jejich vážnými chorobami, může orgán ochrany přírody uložit vlastníkům provedení nezbytných zásahů, včetně pokácení dřevin.

§ 8

Povolení ke kácení dřevin

(1) Ke kácení dřevin je nezbytné povolení orgánu ochrany přírody, není-li dále stanoveno jinak. Povolení lze vydat ze závažných důvodů po vyhodnocení funkčního a estetického významu dřevin.

(2) Povolení není třeba ke kácení dřevin z důvodů pěstebních, to je za účelem obnovy porostů nebo při provádění výchovné probírky porostů, a z důvodů zdravotních nebo při výkonu oprávnění podle zvláštních předpisů. 6) Kácení z těchto důvodů musí být oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem orgánu ochrany přírody, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin nebo rozsahu zvláštního oprávnění.

(3) Povolení není třeba ke kácení dřevin na pozemcích, které jsou ve vlastnictví fyzických osob, jestliže pozemky užívají a jde-li o stromy se stanovenou velikostí, popřípadě jinou charakteristikou. Tuto velikost, popřípadě jinou charakteristiku stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(4) Povolení není třeba ke kácení dřevin, je-li jejich stavem zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví nebo hrozí-li škoda značného rozsahu. Ten, kdo za těchto podmínek provede kácení, oznámí je orgánu ochrany přírody do 15 dnů od provedení kácení.

(5) Podrobnosti ochrany dřevin a podmínek povolování jejich kácení stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 9

Náhradní výsadba a odvody

(1) Orgán ochrany přírody může ve svém rozhodnutí o povolení kácení dřevin uložit žadateli přiměřenou náhradní výsadbu ke kompenzaci ekologické újmy vzniklé pokácením dřevin. Současně může uložit následnou péči o dřeviny po nezbytně nutnou dobu, nejvýše však na dobu pěti let.

(2) Náhradní výsadbu podle odstavce 1 lze uložit na pozemcích, které nejsou ve vlastnictví žadatele o kácení, jen s předchozím souhlasem jejich vlastníka. Obce vedou přehled pozemků vhodných pro náhradní výsadbu ve svém územním obvodu po předběžném projednání s jejich vlastníkem.

(3) Pokud orgán ochrany přírody neuloží provedení náhradní výsadby podle odstavce 1, je ten, kdo kácí dřeviny z důvodů výstavby a s povolením orgánu ochrany přírody povinen zaplatit odvod do rozpočtu obce, která jej použije na zlepšení životního prostředí. Ten, kdo kácel dřeviny protiprávně, je povinen zaplatit odvod do Státního fondu životního prostředí České republiky. 7) Výši odvodů, podmínky pro jejich ukládání i případné prominutí stanoví zvláštní zákon.

(4) Zajištěním náhradní výsadby podle odstavce 1 nebo zaplacením odvodu podle odstavce 3 je zároveň splněna povinnost náhradního opatření podle § 86 odst. 2 i náhrady ekologické újmy. 8)

§ 10

Ochrana a využití jeskyní

(1) Jeskyně jsou podzemní prostory vzniklé působením přírodních sil, včetně jejich výplní a přírodních jevů v nich.

(2) Ničit, poškozovat nebo upravovat jeskyně nebo jinak měnit jejich dochovaný stav je zakázáno. Výjimku z tohoto zákazu může udělit orgán ochrany přírody pouze v případech, kdy je to v zájmu ochrany jeskyně nebo kdy jiný veřejný zájem chráněný tímto nebo jiným zákonem výrazně převažuje nad zájmem na ochraně jeskyní.

(3) Pro průzkum nebo výzkum jeskyně je třeba povolení orgánu ochrany přírody. Povolení nepotřebují osoby pověřené orgánem ochrany přírody k provádění monitoringu nebo inventarizace, dále osoby při výkonu státní správy, policie, osoby při plnění úkolů obrany státu a osoby při zajišťování veterinární péče, záchranných služeb nebo správy vodních toků.

(4) Stejně ochrany podle odstavců 2 a 3 jako jeskyně požívají i přírodní jevy na povrchu (například krasové závrtky, škrapy, ponory a vývěry krasových vod), které s jeskyněmi souvisejí.

(5) Zjištění jeskyně při dobývání nerostných surovin nebo při provádění geologických prací je osoba oprávněná k dobývání⁹⁾ nebo osoba provádějící geologické práce povinna bezodkladně oznámit orgánu ochrany přírody. Osoba oprávněná k dobývání je též povinna po nezbytně nutnou dobu, pokud nebude ohrožena bezpečnost a ochrana zdraví při práci, zastavit dobývací činnosti, které by mohly poškodit zjištěnou jeskyni, a na své náklady zajistit dokumentaci jeskyně. Dokumentaci předá orgánu ochrany přírody. Obsah a rozsah dokumentace stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

§ 11

Ochrana paleontologických nálezů

(1) Kdo učiní paleontologický nález, který sám rozpozná, je povinen zajistit jeho ochranu před zničením, poškozením nebo odcizením a opatřit jej údaji o nálezových okolnostech, zejména místě nálezů. Dále je povinen na písemné vyzvání orgánu ochrany přírody sdělit údaje o učiněném nálezů a umožnit přístup a dokumentaci tohoto nálezů osobám pověřeným orgánem ochrany přírody.

(2) Vlastník pozemku, na němž byl paleontologický nález učiněn, nebo ten, kdo vykonává činnosti, při nichž k nálezů došlo, je povinen umožnit na žádost orgánu ochrany přírody osobám tímto orgánem pověřeným provedení záchranného paleontologického výzkumu a po dobu jeho konání, nejdéle však po dobu osmi dnů od ohlášení nálezů, nedohodnou-li se strany jinak, zdržet se na místě nálezů činnosti, která by mohla vést k jeho zničení nebo poškození. Po ukončení záchranného paleontologického výzkumu musí být osobám pověřeným orgánem ochrany přírody umožněno provádět odborný paleontologický dohled nad dalšími pracemi.

(3) Vývoz paleontologických nálezů je povolen jen se souhlasem orgánu ochrany přírody.

§ 12

Ochrana krajinného rázu a přírodní park

(1) Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umístování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.

(2) K umístování a povolování staveb, jakož i jiných činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(3) K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným právním předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.

(4) Krajinný ráz se neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které

je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody 9a) .

§ 13

Přechodně chráněné plochy

(1) Území s dočasným nebo nepředvídaným výskytem významných rostlinných nebo živočišných druhů, nerostů nebo paleontologických nálezů může orgán ochrany přírody svým rozhodnutím vyhlásit za přechodně chráněnou plochu. Přechodně chráněnou plochu lze vyhlásit též z jiných vážných důvodů, zejména vědeckých, studijních či informačních. Přechodně chráněná plocha se vyhlašuje na předem stanovenou dobu, případně na opakované období, například dobu hnízdění. V rozhodnutí o jejím vyhlášení se omezí takové využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení vývoje předmětu ochrany.

(2) Vznikne-li vlastníku či nájemci pozemku v důsledku ochranných podmínek přechodně chráněné plochy újma nikoliv nepatrná, přísluší mu na jeho žádost finanční náhrada od orgánu ochrany přírody, který přechodně chráněnou plochu vyhlásil. Orgán ochrany přírody při rozhodování o výši finanční náhrady může požadovat doložení žádosti doklady či údaji o výnosu pozemku.

ČÁST TŘETÍ

Zvláště chráněná území

HLAVA PRVNÍ

§ 14

Kategorie zvláště chráněných území

(1) Území přírodovědecky či esteticky velmi významná nebo jedinečná lze vyhlásit za zvláště chráněná; přitom se stanoví podmínky jejich ochrany.

(2) Kategorie zvláště chráněných území jsou

- a) národní parky,
- b) chráněné krajinné oblasti,
- c) národní přírodní rezervace,
- d) přírodní rezervace,
- e) národní přírodní památky,
- f) přírodní památky.

HLAVA DRUHÁ

§ 15

Národní parky

(1) Rozsáhlá území, jedinečná v národním či mezinárodním měřítku, jejichž značnou část zaujímají přirozené nebo lidskou činností málo ovlivněné ekosystémy, v nichž rostliny, živočichové a neživá příroda mají mimořádný vědecký a výchovný význam, lze vyhlásit za národní parky.

(2) Veškeré využití národních parků musí být podřízeno zachování a zlepšení přírodních poměrů a musí být v souladu s vědeckými a výchovnými cíli sledovanými jejich vyhlášením.

(3) Národní parky, jejich poslání a bližší ochranné podmínky se vyhlašují zákonem.

§ 16

Základní ochranné podmínky národních parků

(1) Na celém území národních parků je zakázáno

- a) hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci

ekosystémů anebo nevratně poškozovat půdní povrch,

b) zneškodňovat odpady, které mají původ mimo území národního parku a zneškodňovat ostatní odpady mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

c) tábořit a rozdělávat ohně mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,

d) vjíždět a setrvávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vjezdu a setrvávání vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu a vozidel vodohospodářských organizací,

e) pořádat a organizovat hromadné sportovní, turistické a jiné veřejné akce a provozovat vodní sporty mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

f) provozovat horolezectví a létání na padácích a závěsných kluzácích a jezdit na kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

g) sbírat rostliny kromě lesních plodů či odchyťovat živočichy, není-li stanoveno jinak v tomto zákoně, bližších ochranných podmínkách či návštěvním řádu národního parku,

h) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů,

i) zavádět intenzivní chovy zvěře, například obory, farmové chovy a bažantnice, kromě záchranných chovů, a používat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti,

j) měnit stávající vodní režim pozemků,

k) stavět nové dálnice, silnice, železnice, průmyslové stavby, sídelní útvary, plavební kanály, elektrická vedení velmi vysokého napětí a dálkové produktovody,

l) provádět chemický posyp cest,

m) těžit nerosty, horniny a humolity kromě stavebního kamene a písku pro stavby na území národního parku,

n) pořádat vyhlídkové lety motorovými vzdušnými dopravními prostředky,

o) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany národního parku.

(2) Na území první zóny národního parku (§ 17 odst. 1) je dále zakázáno

a) povolovat a umísťovat nové stavby,

b) vstupovat mimo cesty vyznačené se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vlastníků a nájemců pozemků,

c) měnit současnou skladbu a plochu kultur, nevyplývá-li změna z plánu péče o národní park,

d) hnojit, používat kejdu, silážní šťávy a ostatní tekuté odpady.

§ 17

Členění území národních parků

(1) Metody a způsoby ochrany národních parků jsou odstupňovány na základě členění území národních parků zpravidla do tří zón ochrany přírody vymezených s ohledem na přírodní hodnoty. Nejprísnější režim ochrany se stanoví pro první zónu. Bližší charakteristiku a režim zón upravuje obecně závazný právní předpis, kterým se národní park vyhláší.

(2) Vymezení a změny jednotlivých zón ochrany přírody stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou po projednání s dotčenými obcemi. Hranice první zóny vyznačí správa národního parku v terénu vhodným způsobem.

§ 18

zrušen

§ 19

Návštěvní řády národních parků

(1) Na území národních parků je omezen vstup, vjezd, volný pohyb osob mimo zastavěné území a rekreační a turistická aktivita osob. Podmínky tohoto omezení a výčet turistických a rekreačních činností, které jsou zakázány, stanoví tento zákon a návštěvní řády.

(2) Návštěvní řád vydává orgán ochrany přírody národního parku formou obecně závazné vyhlášky; osoby trvale bydlicí či pracující v národním parku mohou být z její působnosti ve stanoveném rozsahu vyňaty. Návštěvní řád může být vydán také pro část území národního parku.

(3) Návštěvní řád obsahuje ustanovení o výchovném a osvětovém využívání národního parku.

§ 20

Rada národního parku

(1) K projednání a posouzení všech důležitých dokumentů ochrany a řízení národního parku a jeho ochranného pásma, zejména členění území národního parku do zón ochrany přírody, plánu péče, návštěvního řádu, způsobu péče o les a územních plánů, zřizuje orgán ochrany přírody národního parku radu národního parku (dále jen "rada") jako iniciativní a konzultační orgán pro záležitosti příslušného národního parku.

(2) Členy rady jsou delegovaní zástupci obcí a v horských oblastech zástupci Horské služby, na jejichž území se národní park a jeho ochranné pásmo rozkládá. Další členy rady jmenuje orgán ochrany přírody národního parku z nejvýznamnějších právnických a fyzických osob s podnikatelskou činností na území národního parku, zejména z oblasti lesnictví, zemědělství, obchodu a cestovního ruchu, odborníků z vědeckých a odborných pracovišť, popřípadě z jiných orgánů státní správy.

(3) Před schválením zón národního parku (§ 17), návštěvního řádu (§ 19) a plánu péče o národní park je orgán ochrany přírody povinen dohodnout návrh těchto dokumentů se zástupci obcí, delegovanými do rady podle odstavce 2.

(4) Nedojde-li k dohodě podle odstavce 3, předloží rada rozpor se svým stanoviskem ministerstvu životního prostředí, které věc rozhodne po projednání s dotčenými obcemi.

§ 21

Právo myslivosti a rybářství v národních parcích

Výkon práva myslivosti a práva rybářství podle zvláštních předpisů 10) může být v určitých částech národního parku nebo na celém jeho území orgánem ochrany přírody omezen nebo vyloučen.

§ 22

Lesy národních parků

(1) Lesy v národním parku nelze zařazovat do kategorie lesů hospodářských; 11) ustanovení o zásazích proti škůdcům 12) a o případech mimořádných okolností a nepředvídaných škod 3) lze použít jen se souhlasem a v rozsahu stanoveném orgánem ochrany přírody.

(2) Příslušnost hospodařit s majetkem k lesům, lesnímu půdnímu fondu a jinému lesnímu majetku ve státním vlastnictví, který je na území národních parků a jejich ochranných pásem, převedou právní osoby vykonávající příslušnost hospodařit s majetkem na příslušnou správu národního parku do jednoho roku od nabytí účinnosti tohoto zákona a u národních parků vyhlášených po nabytí účinnosti tohoto zákona do jednoho roku od vyhlášení národního parku.

(3) K majetku převedenému podle odstavce 2 vykonává příslušná správa národního parku příslušnost hospodařit s majetkem přímo nebo prostřednictvím právní osoby, kterou k tomuto účelu zřídí.

(4) Lhůta k převedení majetku podle odstavce 2 se pro Krkonošský národní park stanoví na dva roky.

§ 23

Právo vlastnictví k některému majetku v národních parcích

(1) Lesy, lesní půdní fond, vodní toky a vodní plochy na území národních parků, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve státním vlastnictví, nelze zcizit. Tím nejsou dotčena práva fyzických a právnických osob podle předpisů o majetkové restituci. 13)

(2) Za zcizení podle odstavce 1 se nepovažují směny pozemků odůvodněné zájmy ochrany přírody.

§ 24

Poplatky v národních parcích

(1) Za vjezd a setrvání motorovými vozidly na území národního parku nebo za vstup do jeho vybraných míst mimo zastavěná území obcí může orgán ochrany přírody vybírat poplatek. Tento poplatek neplatí osoby pracující, trvale bydlící nebo fyzické osoby vlastníci rekreační objekty na území národního parku.

(2) Za jízdu na území národního parku motorovým vozidlem, jehož vjezd podléhá poplatku podle odstavce 1, může orgán ochrany přírody rovněž vybírat jednorázový poplatek. Maximální výši a způsob vyměření tohoto poplatku stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(3) Výši poplatku podle odstavců 1 a 2 a způsob vybírání poplatku stanoví orgán ochrany přírody národního parku vyhláškou.

(4) Poplatky v národních parcích jsou příjmem příslušného orgánu ochrany přírody národního parku.

(5) Využije-li orgán ochrany přírody oprávnění podle odstavců 1 a 2, nelze v těchto místech vybírat poplatek podle zákona o místních poplatcích . 14)

HLAVA TŘETÍ

§ 25

Chráněné krajinné oblasti

(1) Rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení, lze vyhlásit za chráněné krajinné oblasti.

(2) Hospodářské využívání těchto území se provádí podle zón odstupňované ochrany tak, aby se udržoval a zlepšoval jejich přírodní stav a byly zachovány a vytvářeny optimální ekologické funkce těchto území. Rekreační využití je přípustné, pokud nepoškozuje přírodní hodnoty chráněných krajinných oblastí.

(3) Chráněné krajinné oblasti, jejich poslání a bližší ochranné podmínky vyhlašuje vláda republiky nařízením.

§ 26

Základní ochranné podmínky chráněných krajinných oblastí

(1) Na celém území chráněných krajinných oblastí je zakázáno

a) zneškodňovat odpady mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

b) tábořit a rozdělávat ohně mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

c) vjíždět a setrávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vjezdu a setrávání vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu a zdravotní a veterinární službu,

d) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů,

e) používat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti,

f) stavět nové dálnice, sídelní útvary a plavební kanály,

g) pořádat automobilové a motocyklové soutěže,

h) provádět chemický posyp cest,

i) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany chráněné krajinné oblasti.

(2) Na území první zóny chráněné krajinné oblasti je dále zakázáno

- a) umísťovat a povolovat nové stavby,
- b) povolovat a měnit využití území,
- c) měnit současnou skladbu a plochy kultur, nevyplývá-li změna z plánu péče o chráněnou krajinnou oblast,
- d) hnojit pozemky, používat kejdu, silážní šťávy a ostatní tekuté odpady,
- e) těžit nerosty a humolity.

(3) Na území první a druhé zóny chráněné krajinné oblasti je dále zakázáno

- a) hospodařit na pozemcích mimo zastavěná území obcí způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů anebo nevratně poškodovat půdní povrch, používat biocidy, měnit vodní režim či provádět terénní úpravy značného rozsahu,
- b) zavádět intenzivní chovy zvířete, například obory, farmové chovy, bažantnice,
- c) pořádat soutěže na jízdách kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody.

§ 27

Členění území chráněných krajinných oblastí

(1) K bližšímu určení způsobu ochrany přírody chráněných krajinných oblastí se vymezují zpravidla 4, nejméně však 3 zóny odstupňované ochrany přírody; první zóna má nejpřísnější režim ochrany. Podrobnější režim zón ochrany přírody chráněných krajinných oblastí upravuje právní předpis, kterým se chráněná krajinná oblast vyhláší.

(2) Vymezení a změny jednotlivých zón ochrany přírody stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

HLAVA ČTVRTÁ

§ 28

Národní přírodní rezervace

(1) Menší území mimořádných přírodních hodnot, kde jsou na přirozený reliéf s typickou geologickou stavbou vázány ekosystémy významné a jedinečné v národním či mezinárodním měřítku, může orgán ochrany přírody vyhlásit za národní přírodní rezervace; stanoví přitom také jejich bližší ochranné podmínky.

(2) Využívání národní přírodní rezervace je možné jen v případě, že se jím uchová či zlepší dosavadní stav přírodního prostředí.

§ 29

Základní ochranné podmínky národních přírodních rezervací

Na celém území národních přírodních rezervací je zakázáno

- a) hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů nebo nevratně poškodovat půdní povrch, provádět chemizaci, změnu vodního režimu a terénní úpravy,
- b) povolovat a umísťovat stavby,
- c) těžit nerosty a humolity,
- d) vstupovat a vjíždět mimo cesty vyznačené se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vlastníků a nájemců pozemků,
- e) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů,

- f) provozovat horolezectví, létání na padácích a závěsných kluzácích a jezdit na kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,
- g) zavádět intenzivní chovy zvířete, například obory, farmové chovy a bažantnice a používat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti,
- h) vjíždět motorovými vozidly, kromě vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu,
- i) sbírat či odchyťovat rostliny a živočichy, nejde-li o případy podle § 30.
- j) tábořit a rozdělávat ohně mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,
- k) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany národní přírodní rezervace.

§ 30

Právo myslivosti a rybářství v národních přírodních rezervacích

Výkon rybářského a mysliveckého práva v národních přírodních rezervacích je možný jen se souhlasem orgánu ochrany přírody.

§ 31

Lesy národních přírodních rezervací

Lesy v národních přírodních rezervacích nelze zařazovat do kategorie lesů hospodářských; 11) ustanovení o zásazích proti škůdcům 12) a o případech mimořádných okolností a nepředvídaných škod 3) lze použít jen se souhlasem a v rozsahu stanoveném orgánem ochrany přírody.

§ 32

Právo vlastnictví k některému majetku v národních přírodních rezervacích

Lesy, lesní půdní fond, vodní toky, vodní plochy a nezastavěné pozemky na území národních přírodních rezervací, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve státním vlastnictví, nelze zcizit. Tím nejsou dotčena práva fyzických a právnických osob podle předpisů o majetkové restituci. 13)

§ 33

Přírodní rezervace

(1) Menší území soustředěných přírodních hodnot se zastoupením ekosystémů typických a významných pro příslušnou geografickou oblast může orgán ochrany přírody vyhlásit za přírodní rezervace; stanoví přitom také jejich bližší ochranné podmínky.

(2) Nezastavěné pozemky na území přírodních rezervací, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve státním vlastnictví, lze zcizit jen se souhlasem ministerstva životního prostředí. Tím nejsou dotčena práva fyzických a právnických osob podle předpisů o majetkové restituci. 13)

§ 34

Základní ochranné podmínky v přírodních rezervacích

- (1) Na celém území přírodních rezervací je zakázáno
- a) hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystému anebo nevratně poškozovat půdní povrch,
  - b) používat biocidy,
  - c) povolovat a umisťovat nové stavby,
  - d) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů,
  - e) sbírat či odchyťovat rostliny a živočichy, kromě výkonu práva myslivosti a rybářství či sběru

lesních plodů,

f) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany přírodní rezervace.

(2) Výkon práva myslivosti a rybařství může příslušný orgán omezit, pokud tento výkon je v rozporu s podmínkami ochrany území přírodní rezervace.

HLAVA PÁTÁ

§ 35

Národní přírodní památka

(1) Přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště nerostů nebo vzácných či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s národním nebo mezinárodním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk, může orgán ochrany přírody vyhlásit za národní přírodní památku; stanoví přitom také její bližší ochranné podmínky.

(2) Změny či poškozování národních přírodních památek či jejich hospodářské využívání, pokud by tím hrozilo jejich poškození, je zakázáno.

(3) Lesy, lesní půdní fond, vodní toky, vodní plochy a nezastavěné pozemky na území národních přírodních památek, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve státním vlastnictví, nelze zcizit. Tím nejsou dotčena práva fyzických a právnických osob podle předpisů o majetkové restituci. 13)

§ 36

Přírodní památka

(1) Přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště vzácných nerostů nebo ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk, může orgán ochrany přírody vyhlásit za přírodní památku; stanoví přitom také její bližší ochranné podmínky.

(2) Změna nebo poškozování přírodní památky nebo její hospodářské využívání vedoucí k jejímu poškození jsou zakázány.

(3) Nezastavěné pozemky na území přírodních památek, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve státním vlastnictví, lze zcizit jen se souhlasem ministerstva životního prostředí. Tím nejsou dotčena práva fyzických a právnických osob podle předpisů o majetkové restituci. 13)

HLAVA ŠESTÁ

§ 37

Ochranná pásma zvláště chráněných území

(1) Je-li třeba zabezpečit zvláště chráněná území před rušivými vlivy z okolí, může být pro ně vyhlášeno ochranné pásmo, ve kterém lze vymežit činnosti a zásahy, které jsou vázány na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody. Ochranné pásmo vyhláší orgán, který zvláště chráněné území vyhlásil, a to stejným způsobem. Pokud se ochranné pásmo národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace nebo přírodní památky nevyhlásí, je jím území do vzdálenosti 50 m od hranic zvláště chráněného území.

(2) Ke stavební činnosti, terénním a vodohospodářským úpravám, k použití chemických prostředků, změnám kultury pozemku a ke stanovení způsobu hospodaření v lesích v ochranném pásmu je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody.

§ 38

Plány péče o zvláště chráněná území

(1) Plán péče o zvláště chráněné území a jeho ochranné pásmo (dále jen "plán péče") je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy

plánovacích dokumentů 14a) a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný.

(2) Zpracování plánu péče zajišťuje orgán ochrany přírody příslušný k vyhlášení zvláště chráněného území. Zpracování plánů péče o národní parky a chráněné krajinné oblasti zajišťuje Ministerstvo životního prostředí.

(3) Před schválením plánu péče vydá orgán ochrany přírody oznámení o možnosti seznámit se s návrhem plánu péče. Oznámení zveřejní na portálu veřejné správy a zašle dotčeným obcím, které je zveřejní na své úřední desce.

(4) Návrh plánu péče projedná orgán ochrany přírody rovněž s dotčenými obcemi a kraji. O způsobu vypořádání připomínek vlastníků, obcí a krajů sepíše orgán ochrany přírody protokol, kterým zároveň plán péče schválí. Plán péče schvaluje orgán ochrany přírody zpravidla na období 10 až 15 let.

(5) Schválený plán péče uloží orgán ochrany přírody v ústředním seznamu ochrany přírody (§ 42) a předá v elektronické podobě na technickém nosiči dat dotčeným obcím a krajům.

(6) Realizaci péče o zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma zajišťují orgány ochrany přírody příslušné ke schválení plánu péče, přitom postupují podle schváleného plánu péče.

(7) Ministerstvo životního prostředí stanoví prováděcím právním předpisem obsah plánů péče o jednotlivé kategorie zvláště chráněných území a postup jejich zpracování.

§ 39

Smluvní ochrana

(1) Pro evropsky významné lokality lze namísto vyhlášení národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace, přírodní památky nebo památného stromu, včetně jejich ochranných pásem, prohlásit území za chráněné nebo strom za památný, pokud již nejsou zvláště chráněny podle tohoto zákona, na základě písemné smlouvy uzavřené mezi vlastníkem dotčeného pozemku a orgánem, který je oprávněn k jejich vyhlášení. Smluvně lze dále chránit i stromy nebo jiná území se soustředěnými přírodními hodnotami, kde jsou zastoupeny významné či jedinečné ekosystémy v rámci příslušné biogeografické oblasti nebo stanoviště vzácných či ohrožených druhů živočichů a rostlin, pokud již nejsou zvláště chráněny podle tohoto zákona. Smlouva musí obsahovat zejména

a) vymezení ochranných podmínek chráněného území nebo památného stromu,

b) způsob péče o chráněné území nebo strom.

Takto zřízená ochrana je na základě smlouvy vázána k pozemku formou věcného břemene, o jehož zápis do katastru nemovitostí požádá příslušný orgán ochrany přírody. Náležitosti obsahu smlouvy upraví Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem.

(2) Chráněné území označí, nestanoví-li to smlouva jinak, na svůj náklad orgán, který je oprávněn k jejich vyhlášení. Způsob označení chráněného území a památného stromu v terénu i v mapových podkladech stanoví Ministerstvo životního prostředí prováděcím obecně závazným právním předpisem. Označené chráněné území nebo označený památný strom je zakázáno poškozovat.

§ 40

Postup při vyhlášení zvláště chráněných území a vymezení zón národních parků a chráněných krajinných oblastí

(1) Je-li třeba vyhlásit zvláště chráněné území nebo jeho ochranné pásmo nebo vymežit zóny národního parku či chráněné krajinné oblasti podle části třetí tohoto zákona, orgán ochrany přírody příslušný k vyhlášení nebo vymezení zajistí zpracování návrhu. Při zpracování návrhu orgán ochrany přírody vyhodnotí stav dochovaného přírodního prostředí území navrhaného k ochraně a stanoví způsob jeho ochrany.

(2) Návrh na vyhlášení zvláště chráněného území nebo vymezení zón národního parku či chráněné krajinné oblasti oznamuje písemně orgán ochrany přírody příslušný k vyhlášení nebo vymezení známým vlastníkům a nájemcům nemovitostí dotčených zamýšlenou ochranou. Návrh na vyhlášení národního parku, chráněné krajinné oblasti nebo jejich ochranného pásmo či na vymezení zón národního parku nebo zón chráněné krajinné oblasti zveřejní orgán ochrany přírody na portálu veřejné správy. Zároveň ho zašle obcím a krajům, jejichž území se návrh dotýká. Obec zveřejní informaci o jeho obdržení do 5 dnů na úřední desce. Vlastníci nemovitostí dotčených navrhovanou ochranou a dotčené obce a kraje mohou proti návrhu do 60 dnů od jeho zveřejnění na portálu veřejné správy uplatnit námítky u orgánu ochrany přírody, který je příslušný k vyhlášení nebo vymezení podle odstavce 1. Orgán ochrany přírody do 60 dnů od posledního dne lhůty pro uplatnění

připomínek došlé námitky posoudí a vydá o nich rozhodnutí. O jednotlivých námitkách vydá zpravidla společně rozhodnutí. Účastníkem řízení jsou pouze fyzické a právnické osoby, které proti návrhu uplatnily námitky. Pravomocné rozhodnutí o námitkách zveřejní orgán ochrany přírody na portálu veřejné správy.

(3) Od doby zveřejnění návrhu vyhlášení části přírody podle odstavce 2 za zvláště chráněnou až do vyhlášení, nejdéle však po dobu jednoho roku, se musí každý zdržet všech zásahů, které by negativně měnily či poškozovaly dochovaný stav přírody území navrhovaného ke zvláštní ochraně.

(4) Obsah a náležitosti návrhu zvláště chráněného území či jeho ochranného pásma nebo vymezení zón národního parku či chráněné krajinné oblasti stanoví Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem.

(5) Omezení vlastníků dotčených pozemků podle právního předpisu, kterým se vyhláší zvláště chráněné území nebo jeho ochranné pásmo nebo vymezují zóny národního parku či chráněné krajinné oblasti, nesmí přesáhnout rozsah omezení vyplývajících z návrhu zvláště chráněného území či jeho ochranného pásma nebo vymezení zón národního parku či chráněné krajinné oblasti a z rozhodnutí o námitkách podle odstavce 2.

§ 41

Projednávání záměrů na vyhlášení s orgány státní správy

(1) Záměr na vyhlášení přírodních rezervací a přírodních památek projedná orgán ochrany přírody s orgány státní správy dotčených podle zvláštních právních předpisů. 15)

(2) Záměr na vyhlášení národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek projedná orgán ochrany přírody s ústředními orgány státní správy dotčenými podle zvláštních předpisů. 15)

(3) Dotčené orgány státní správy se musí k předloženým návrhům a záměrům podle odstavce 1 vyjádřit nejpozději do 30 dnů od jejich předložení.

§ 42

Evidence a označování zvláště chráněných území

(1) Zvláště chráněná území jsou evidována v ústředním seznamu ochrany přírody (dále jen "ústřední seznam"). V ústředním seznamu se evidují též evropsky významné lokality, ptačí oblasti a chráněná území podle § 39.

(2) Ústřední seznam je veřejný a každý do něj může nahlížet v přítomnosti pověřeného pracovníka. Podrobnosti o vedení ústředního seznamu stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem, v němž také určí právnickou osobu pověřenou vedením ústředního seznamu.

(3) Každé vyhlášení, změnu, popřípadě zrušení chráněného území podle odstavce 1 oznámí orgán ochrany přírody příslušnému orgánu geodézie a kartografie. 16)

(4) K označení národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek se užívá velkého státního znaku České republiky. Na označení přírodních rezervací a přírodních památek se užívá malého státního znaku České republiky.

(5) Podrobnosti o způsobu označení zvláště chráněných území v terénu i mapových podkladech stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 43

Výjimky ze zákazu ve zvláště chráněných územích

Výjimky ze zákazu ve zvláště chráněných územích podle § 16, 26, 29, 34, § 35 odst. 2, § 36 odst. 2, § 45h a 45i v případech, kdy veřejný zájem výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody, povoluje v každém jednotlivém případě svým rozhodnutím vláda.

§ 44

Závazné stanovisko k některým činnostem ve zvláště chráněných územích

(1) Bez závazného stanoviska orgánu ochrany přírody nelze učinit ohlášení stavby, vydat

územní rozhodnutí, územní souhlas, stavební povolení, rozhodnutí o změně užívání stavby, kolaudační souhlas, je-li spojen se změnou stavby, povolení k odstranění stavby či k provedení terénních úprav podle stavebního zákona, povolení k nakládání s vodami a k vodním dílům, povolení k některým činnostem či udělit souhlas podle vodního zákona na území národního parku nebo chráněné krajinné oblasti.

(2) Závazné stanovisko podle odstavce 1 není třeba, jde-li o stavby v souvisle zastavěném území obce ve čtvrté zóně chráněné krajinné oblasti a pokud má obec schválenou územně plánovací dokumentaci se zpracovaným stanoviskem orgánů ochrany přírody k této dokumentaci.

(3) V bližších ochranných podmínkách zvláště chráněných území lze vymežit činnosti a zásahy, které jsou vázány na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody.

§ 45

Zrušení zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem

(1) Orgán, který vyhlásil území včetně ochranného pásma za zvláště chráněné, je oprávněn zrušit ochranu stejným způsobem, jakým bylo provedeno její vyhlášení, a to pouze z důvodů, pro něž lze udělit výjimku z bližších podmínek ochrany (§ 43) anebo pokud důvody pro zvláštní ochranu zanikly.

(2) Smluvní zvláštní ochranu území vyhlášenou podle § 39 lze zrušit na základě písemné dohody uzavřené mezi vlastníkem pozemku a orgánem ochrany přírody oprávněným k vyhlášení. V případě nesouhlasu vlastníka pozemku rozhoduje o zrušení orgán ochrany přírody, který je dohodu oprávněn uzavřít.

ČÁST ČTVRTÁ

NATURA 2000

HLAVA PRVNÍ

POSTUP PŘI VYTVÁŘENÍ SOUSTAVY NATURA 2000 A JEJÍ OCHRANA

Oddíl první

Evropsky významné lokality

§ 45a

Vytvoření národního seznamu

(1) Jako evropsky významné lokality budou do národního seznamu zařazeny ty lokality, které v biogeografické oblasti nebo oblastech, k nimž náleží, významně přispívají

a) k udržení nebo obnově příznivého stavu alespoň jednoho typu evropských stanovišť nebo alespoň jednoho evropsky významného druhu z hlediska jejich ochrany, nebo

b) k udržení biologické rozmanitosti biogeografické oblasti.

U druhů živočichů vyskytujících se v rozsáhlých areálech evropsky významné lokality odpovídají vybraným místům v přirozeném areálu rozšíření těchto druhů, jež se vyznačují fyzikálními a biologickými faktory nezbytnými pro jejich život a rozmnožování.

(2) Lokality, které budou zařazeny do národního seznamu, stanoví vláda nařízením, kde stanoví hranice biogeografických oblastí na území České republiky a pro každou z nich uvede zejména:

a) název lokality, její zeměpisnou polohu včetně mapy lokality a její rozlohu,

b) které typy evropských stanovišť a které evropsky významné druhy, vyžadující územní ochranu, se na lokalitě přirozeně vyskytují a

c) v jaké kategorii podle § 14 včetně ochranných pásem bude navrženo lokalitu po zařazení do evropského seznamu vyhlásit, pokud nebude chráněna smluvně podle § 39.

Národní seznam odlišuje lokality s výskytem prioritních typů přírodních stanovišť a prioritních druhů.

(3) Ministerstvo životního prostředí předloží národní seznam spolu s dalšími požadovanými informacemi o každé lokalitě Komisi.

(4) Lokality, které byly zařazeny do evropského seznamu, a sporné lokality oznámí Ministerstvo životního prostředí ve Sbírce zákonů formou sdělení.

§ 45b

Předběžná ochrana evropsky významných lokalit

(1) Poškozování evropsky významné lokality zařazené do národního seznamu a sporné lokality je zakázáno. Za poškozování se nepovažuje řádné hospodaření prováděné v souladu s platnými právními předpisy 19a) a smlouvami uzavřenými dle § 69 tohoto zákona. Výjimku z tohoto zákazu může udělit orgán ochrany přírody pouze z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu. Tím nejsou dotčeny § 45h a 45i a ochranné podmínky zvláště chráněných území. Orgán ochrany přírody, který výjimku udělil, o tom neprodleně informuje Ministerstvo životního prostředí.

(2) Předběžná ochrana lokalit podle odstavce 1 přestává platit dnem následujícím po dni jejich vyhlášení za zvláště chráněné území, nebo nabytí účinnosti smluvní ochrany, nebo po zveřejnění v přehledu evropsky významných lokalit, které nebyly zařazeny do evropského seznamu, vyhlášeném Ministerstvem životního prostředí formou sdělení ve Sbírce zákonů.

§ 45c

Ochrana evropsky významných lokalit

(1) Orgán ochrany přírody, který je příslušný k vyhlášení zvláště chráněného území v kategorii uvedené pro danou evropsky významnou lokalitu v národním seznamu, do 30 dnů ode dne oznámení o zařazení evropsky významné lokality do evropského seznamu ve Sbírce zákonů (§ 45a odst. 4), pokud nejde o lokality, jež jsou součástí již vyhlášených zvláště chráněných území, upozorní vlastníky pozemků v těchto lokalitách prostřednictvím orgánů obce, zpravidla formou veřejné vyhlášky, že jejich ochrana na dotčeném pozemku v případě, že to § 39 připouští, může být zajištěna smluvně.

(2) Pokud vlastník ve lhůtě 60 dnů ode dne doručení upozornění podle odstavce 1 neučiní žádný písemný úkon směřující k uzavření smlouvy, nebo na základě tohoto úkonu nedojde ve lhůtě jednoho roku k uzavření smlouvy podle § 39, bude evropsky významná lokalita vyhlášena jako zvláště chráněné území v kategorii ochrany stanovené národním seznamem, a to postupem stanoveným tímto zákonem pro vyhlášení zvláště chráněného území příslušné kategorie. Odlišnou kategorií zvláště chráněného území může v odůvodněných případech výjimečně podle povahy evropsky významné lokality stanovit Ministerstvo životního prostředí.

(3) Vyhlášení zvláště chráněných území podle odstavce 2 provedou příslušné orgány ochrany přírody nejpozději do 6 let od přijetí lokality do evropského seznamu. Při vymezení ochranných podmínek zvláště chráněného území se zohlední výsledky projednání s vlastníky a nájemci pozemků. O vypořádání připomínek z tohoto projednání vede orgán ochrany přírody správní řízení, jehož účastníkem jsou pouze ti vlastníci a nájemci, kteří připomínky vznesli. V zájmu hospodárnosti řízení lze správní řízení o připomínkách k těmto zvláště chráněnému území sloučit.

§ 45d

Pokud při vytváření návrhu národního seznamu podle § 45a přesáhnou evropsky významné lokality s výskytem jednoho nebo více typů prioritních přírodních stanovišť a prioritních druhů 5 % rozlohy území České republiky, Ministerstvo životního prostředí v souladu s právem Evropských společenství 1e) projedná s Komisí odpovídající návrh na redukované uplatnění kritérií pro výběr všech lokalit významných pro Společenství.

Oddíl druhý

§ 45e

Ptačí oblasti

(1) Jako ptačí oblasti se vymezí území nejvhodnější pro ochranu z hlediska výskytu, stavu a početnosti populací těch druhů ptáků vyskytujících se na území České republiky a stanovených právními předpisy Evropských společenství, 4c) které stanoví vláda nařízením.

(2) Ptačí oblasti vymezí vláda nařízením s cílem zajistit přežití druhů ptáků uvedených v odstavci 1 a rozmnožování v jejich areálu rozšíření, přičemž vezme v úvahu požadavky těchto druhů na ochranu; přitom může stanovit činnosti, ke kterým je třeba souhlas orgánu ochrany přírody, přičemž zohlední hospodářské požadavky, požadavky rekreace, sportu a rozvojové záměry dotčených obcí a krajů podle územně plánovací dokumentace; na území vojenských újezdů zohlední požadavky na zajištění obrany státu.

(3) Vymezení ptačích oblastí podle odstavce 2 na území, které není dosud zvláště chráněno podle části třetí tohoto zákona, je možné pouze po projednání s dotčenými kraji a obcemi. O projednání se sepíše zápis s informací o způsobu vypořádání všech připomínek. Vypořádání bude respektovat požadavky právních předpisů Evropských společenství.

(4) O způsobu hospodaření v ptačích oblastech je možno s vlastníkem nebo nájemcem pozemku uzavřít smlouvu. Pokud vlastníci nebo nájemci pozemků projeví písemně o uzavření takové smlouvy zájem, orgán ochrany přírody je s nimi povinen ve lhůtě 90 dnů zahájit o této smlouvě jednání. Orgán ochrany přírody smlouvu uzavře, pokud tato smlouva nebude v rozporu s právními předpisy Evropských společenství a tímto zákonem. Pokud smlouva na základě požadavků vlastníka nebo nájemce pozemku obsahuje ustanovení o provádění činností podmíněných souhlasem orgánu ochrany přírody podle odstavce 2, tento souhlas se pro danou činnost prováděnou vlastníkem nebo nájemcem pozemku nevyžaduje.

(5) O případných sporech mezi orgánem ochrany přírody na straně jedné a ostatními subjekty uvedenými v odstavcích 3 a 4 na straně druhé, zejména z hlediska ochrany jejich práv ve vztahu k požadavkům právních předpisů Evropských společenství a ustanovení odstavců 3 a 4, rozhodne soud.

(6) Ministerstvo životního prostředí v případě potřeby zajistí zpracování souhrnu doporučených opatření k zachování příznivého stavu populací těchto druhů z hlediska ochrany.

(7) Způsob označení ptačích oblastí v terénu stanoví Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem.

Oddíl třetí

§ 45f

Sledování stavu ptačích oblastí, evropsky významných lokalit a evropsky významných druhů

(1) Orgány ochrany přírody sledují stav ptačích oblastí, evropsky významných druhů a jednotlivých typů evropských stanovišť, zejména evropsky významných lokalit; získané informace předávají Ministerstvu životního prostředí. Na základě tohoto sledování Ministerstvo životního prostředí vypracuje každé 3 roky zprávu o plnění ustanovení § 5a, 5b a 45e a každých 6 let zprávu o realizaci opatření podle § 5 odst. 7, § 10, 45a, 45b, 45c, 45g, 45g, 45h, 45i, 49, 50, 54 a 56, která musí obsahovat zejména informace o těchto opatřeních, jakož i zhodnocení jejich vlivu na stav evropských stanovišť a jejich jednotlivých typů a evropsky významných druhů z hlediska jejich ochrany a hlavní výsledky sledování jejich stavu se zvláštním zřetelem na prioritní typy přírodních stanovišť a prioritní druhy. Zprávu předloží Komisi a veřejnosti.

(2) Vláda nařízením v souladu s právními předpisy Evropských společenství 1e) a § 3 odst. 1 písm. q) a r) tohoto zákona stanoví, jaký stav evropského stanoviště a jaký stav evropsky významného druhu se z hlediska ochrany považuje za příznivý.

Oddíl čtvrtý

§ 45g

Podmínky pro vydávání povolení, souhlasů, stanovisek nebo výjimek ze zákazů

Povolení, souhlas, kladné stanovisko nebo výjimku ze zákazu podle tohoto zákona pro evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast může udělit orgán ochrany přírody pouze v případě, že bude vyloučeno závažné nebo nevratné poškození přírodních stanovišť a biotopů druhů, k jejichž ochraně je evropsky významná lokalita nebo ptačí oblast určena, ani nedojde k soustavnému nebo dlouhodobému vyrušování druhů, k jejichž ochraně jsou tato území určena, pokud by takové vyrušování mohlo být významné z hlediska účelu tohoto zákona, nestanoví-li § 45i jinak.

Hodnocení důsledků koncepcí a záměrů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti

§ 45h

(1) Jakákoliv koncepce 19b) nebo záměr, 19c) který může samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, podléhá hodnocení jeho důsledků na toto území a stav jeho ochrany z uvedených hledisek. To se nevztahuje na plány péče zpracované orgánem ochrany přírody pro toto území a dále na lesní hospodářské plány a lesní hospodářské osnovy, pro které závazné stanovisko podle § 4 odst. 3 v takovém případě zohlední čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice Rady 92/43/EHS.

(2) Při hodnocení důsledků koncepcí a záměrů podle odstavce 1 se postupuje podle zvláštních právních předpisů o posuzování vlivů na životní prostředí, 19d) pokud § 45i nestanoví jiný postup.

(1) Ten, kdo zamýšlí pořídit koncepci nebo uskutečnit záměr uvedený v § 45h odst. 1 (dále jen "předkladatel"), je povinen jejich návrh předložit orgánu ochrany přírody ke stanovisku, zda může mít samostatně nebo ve spojení s jinými významný vliv na území evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast. Územně plánovací dokumentace se předkládá v etapě zadání. Orgán ochrany přírody vydá stanovisko do 15 dnů ode dne doručení žádosti; to neplatí pro stanovisko k návrhu zadání územně plánovací dokumentace, kde se postupuje podle zvláštních právních předpisů. 17) Tímto stanoviskem není dotčeno zjišťovací řízení podle zvláštního právního předpisu. 19c)

(2) Jestliže orgán ochrany přírody svým stanoviskem podle odstavce 1 významný vliv podle § 45h odst. 1 nevyloučí, musí být daná koncepce nebo záměr předmětem posouzení podle tohoto ustanovení a zvláštních právních předpisů. 19d) Nelze-li vyloučit negativní vliv koncepce nebo záměru na takové území, musí předkladatel zpracovat varianty řešení, jejichž cílem je negativní vliv na území vyloučit nebo v případě, že vyloučení není možné, alespoň zmírnit. Územně plánovací dokumentace 17) se posuzuje podle zvláštního právního předpisu 17) .

(3) Posouzení podle odstavce 2 nebo hodnocení podle § 67 mohou provádět pouze fyzické osoby, které jsou držiteli zvláštní autorizace (dále jen "autorizace"). Podmínkou pro udělení autorizace je bezúhonnost, vysokoškolské vzdělání odpovídajícího zaměření a vykonání zkoušky odborné způsobilosti. Autorizaci uděluje a odnímá Ministerstvo životního prostředí. Autorizace se uděluje na dobu 5 let a je možno ji opakovaně prodloužit o dalších 5 let. Rozsah požadovaného vzdělání, obsah zkoušky, podmínky prodloužení autorizace a důvody pro odnětí autorizace stanoví Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem. Při posuzování odborné kvalifikace státních příslušníků členských států Evropské unie se postupuje podle zvláštního právního předpisů. 19e)

(4) Za bezúhonného se pro účely tohoto zákona považuje ten, kdo nebyl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti, jehož skutková podstata souvisí s autorizovanou činností, nebo pro trestný čin spáchaný úmyslně, anebo se na něj podle zvláštního právního předpisu nebo rozhodnutí prezidenta republiky hledí, jako by nebyl odsouzen. Bezúhonnost se prokazuje předložením výpisu z evidence Rejstříku trestů ne staršího než 3 měsíce. Při posuzování bezúhonnosti státních příslušníků členských států Evropské unie se postupuje podle zvláštního právního předpisu. 19f)

(5) V souladu se zvláštním právním předpisem 19g) se autorizace podle odstavce 3 nevyžaduje u osoby, která je usazena v jiném členském státě Evropské unie a na území České republiky hodlá dočasně nebo ojediněle vykonávat činnosti uvedené v odstavci 3, pokud prokáže, že a) je státním příslušníkem členského státu Evropské unie a

b) je oprávněna k výkonu činností uvedených v odstavci 3 podle právních předpisů jiného členského státu Evropské unie.

(6) O nesplnění požadavků podle odstavce 5 písm. a) a b) vydá Ministerstvo životního prostředí rozhodnutí ve lhůtě 15 dnů ode dne, kdy mu byly předloženy úplné doklady podle odstavce 5 písm. a) a b).

(7) Pokud nebylo vydáno rozhodnutí podle odstavce 6, činnosti podle odstavce 3 mohou být vykonávány nejdéle po dobu jednoho roku ode dne následujícího po dni, kdy uplynula lhůta pro vydání tohoto rozhodnutí.

(8) Orgán, který je příslušný ke schválení koncepce nebo záměru uvedeného v § 45h, jej může schválit, jen pokud na základě stanoviska podle právních předpisů o posuzování vlivů na životní prostředí 19d) taková koncepce nebo záměr nebude mít negativní vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, anebo za podmínek stanovených v odstavci 9, popřípadě v odstavci 10. Tím nejsou dotčeny ochranné podmínky zvláště chráněných území.

(9) Pokud hodnocení podle odstavce 2 prokáže negativní vliv na území Natura 2000 a neexistuje variantní řešení s menším negativním vlivem nebo bez něj, lze navrženou koncepci nebo záměr schválit jen z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu a za současného uložení kompenzačních opatření nezbytných pro zajištění ochrany a celistvosti území Natura 2000 postupem podle odstavce 11.

(10) Jde-li o negativní vliv na lokalitu s prioritními typy stanovišť [§ 3 odst. 1 písm. m)] nebo prioritními druhy [§ 3 odst. 1 písm. n)], lze koncepci nebo záměr schválit jen z důvodů týkajících se veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo příznivých důsledků nesporného významu pro životní prostředí. Jiné naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu mohou být důvodem ke schválení jen tehdy, vydala-li k zamýšlené koncepci nebo záměru stanovisko Komise. Ministerstvo životního prostředí v tom případě na základě dožádání příslušného orgánu požádá Komisi o stanovisko. Po dobu jednání s Komisí lhůty v příslušných řízeních neběží. Dále se postupuje podle

odstavce 9 obdobně.

(11) Kompenzační opatření ve smyslu odstavce 9 stanoví rozhodnutím orgán ochrany přírody na základě dožádání orgánu příslušného ke schválení koncepce nebo záměru. Uložení a zajištění kompenzačních opatření je v tomto případě důvodem pro přerušení řízení vedeného příslušným orgánem veřejné správy. O uložených kompenzačních opatřeních informuje příslušný orgán ochrany přírody neprodleně Ministerstvo životního prostředí. Ministerstvo životního prostředí o uložených a provedených kompenzačních opatřeních informuje Komisi.

ČÁST PÁTÁ

Památné stromy, zvláště chráněné druhy rostlin, živočichů a nerostů

HLAVA PRVNÍ

§ 46

Památné stromy a jejich ochranná pásma

(1) Mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí lze vyhlásit rozhodnutím orgánu ochrany přírody za památné stromy.

(2) Památné stromy je zakázáno poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji; jejich ošetřování je prováděno se souhlasem orgánu, který ochranu vyhlásil.

(3) Je-li třeba památné stromy zabezpečit před škodlivými vlivy z okolí, vymezí pro ně orgán ochrany přírody, který je vyhlásil, ochranné pásmo, ve kterém lze stanovené činnosti a zásahy provádět jen s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody. Pokud tak neučiní, má každý strom základní ochranné pásmo ve tvaru kruhu o poloměru desetinásobku průměru kmene měřeného ve výšce 130 cm nad zemí. V tomto pásmu není dovolena žádná pro památný strom škodlivá činnost, například výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace.

(4) Zrušit ochranu památného stromu může orgán ochrany přírody jen z důvodu, pro který lze udělit výjimku dle § 56.

§ 47

Evidence a označování památných stromů

(1) Památné stromy jsou evidovány v ústředním seznamu (§ 42 odst. 1 a 2).

(2) Na označení památných stromů se užívá malého státního znaku České republiky.

(3) Bližší podmínky o způsobu označení památných stromů v terénu i mapových podkladech stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 48

Zvláště chráněné rostliny a živočichové

(1) Druhy rostlin a živočichů, které jsou ohrožené nebo vzácné, vědecky či kulturně velmi významné, lze vyhlásit za zvláště chráněné.

(2) Zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů se dle stupně jejich ohrožení člení na

- a) kriticky ohrožené,

- b) silně ohrožené,

- c) ohrožené.

(3) Seznam a stupeň ohrožení zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle odstavců 1 a 2 stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(4) Stejně jako zvláště chráněný živočich nebo zvláště chráněná rostlina je chráněn i mrtvý jedinec tohoto druhu, jeho část nebo výrobek z něho, u něhož je patrné z průvodního dokumentu, obalu, značky, etikety nebo z jiných okolností, že je vyroben z částí takového živočicha nebo rostliny.

(5) Ministerstvo životního prostředí stanoví prováděcím právním předpisem způsob hodnocení stavu zvláště chráněných druhů a jejich stanovišť včetně evropsky významných druhů z hlediska

jejich ochrany.

§ 49

Základní podmínky ochrany zvláště chráněných rostlin

(1) Zvláště chráněné rostliny jsou chráněny ve všech svých podzemních a nadzemních částech a všech vývojových stádiích; chráněn je rovněž jejich biotop. Je zakázáno tyto rostliny sbírat, trhat, vykopávat, poškozovat, ničit nebo jinak rušit ve vývoji. Je též zakázáno je držet, pěstovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat nebo nabízet za účelem prodeje nebo výměny.

(2) Ochrana podle tohoto zákona se na rostliny nevztahuje, pokud

a) rostou přirozeně uvnitř jiných kultur a jsou-li ničeny, poškozovány nebo rušeny v přirozeném vývoji v souvislosti s běžným obhospodařováním těchto kultur,

b) jsou pěstovány v kulturách získaných povoleným způsobem,

c) pocházejí z dovozu a nejsou předmětem ochrany podle mezinárodních úmluv.

(3) Za běžné obhospodařování podle odstavce 2 písm. a) se nepovažují zásahy, při kterých může dojít ke změně hydrologických půdních poměrů, půdního povrchu či chemických vlastností prostředí, kromě zásahů při obvyklém hospodaření v lesích podle platného lesního hospodářského plánu.

(4) Ustanovení odstavce 2 písm. a) neplatí pro druhy kriticky a silně ohrožené; v těchto případech je ke způsobu běžného obhospodařování nezbytné předchozí stanovisko orgánu ochrany přírody, který může uložit náhradní ochranné opatření, například záchranný přenos rostlin.

(5) Bližší podmínky ochrany zvláště chráněných rostlin stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 50

Základní podmínky ochrany zvláště chráněných živočichů

(1) Zvláště chránění živočichové jsou chráněni ve všech svých vývojových stádiích. Chráněna jsou jimi užívaná přirozená i umělá sídla a jejich biotop. Vybrané živočichy, kteří jsou chráněni i uhynulí, stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(2) Je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrčovovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stádia nebo jimi užívaná sídla. Je též zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny.

(3) Ochrana podle tohoto zákona se nevztahuje na případy, kdy je zásah do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů prokazatelně nezbytný v důsledku běžného obhospodařování nemovitostí nebo jiného majetku nebo z důvodů hygienických, ochrany veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti anebo leteckého provozu. V těchto případech je ke způsobu a době zásahu nutné předchozí stanovisko orgánu ochrany přírody, pokud nejde o naléhavý zásah z hlediska veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti nebo bezpečnosti leteckého provozu. V tomto stanovisku orgán ochrany přírody může uložit náhradní ochranné opatření, například záchranný přenos živočichů.

(4) Ustanovení odstavce 3 neplatí pro druhy silně a kriticky ohrožené.

(5) Bližší podmínky ochrany zvláště chráněných živočichů, zejména pokud se jedná o zoologické zahrady, záchranné chovy, péči o zraněné živočichy a oprávnění k preparaci uhynulých živočichů stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(6) Opatření přijímaná na základě tohoto zákona musí brát v úvahu hospodářské, sociální a kulturní požadavky, regionální a místní zvláštnosti.

§ 51

Zvláštní ochrana nerostů

(1) Druhy nerostů, které jsou vzácné nebo vědecky či kulturně hodnotné, lze vyhlásit za zvláště chráněné.

(2) Zvláště chráněné nerosty není dovoleno na místě jejich přirozeného výskytu poškozovat či sbírat bez povolení orgánu ochrany přírody.

(3) Seznam zvláště chráněných nerostů podle odstavce 1 a bližší ochranné podmínky stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 52

Záchranné programy zvláště chráněných druhů

K ochraně zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů zajišťují všechny orgány ochrany přírody záchranné programy s cílem vytvořit podmínky umožňující takové posílení populací těchto druhů, které by vedlo ke snížení stupně jejich ohrožení. Záchranné programy spočívají v návrhu a uskutečňování zvláštních režimů řízeného vývoje, jakými jsou záchranné chovy, introdukce, reintrodukce, záchranné přenosy a jiné přístupné metody vhodné k dosažení sledovaného cíle.

§ 53

Vývoz

(1) Vývoz zvláště chráněných nerostů je zakázán. Povolení k vývozu může výjimečně v případech hodných zvláštního zřetele udělit Ministerstvo životního prostředí. Vývoz zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů je upraven zvláštním právním předpisem. 4a)

(2) Toto povolení nenahrazuje souhlas podle zvláštních předpisů. 20)

§ 54

Prokázání původu

(1) Kdo drží, chová, pěstuje, dopravuje, prodává, vyměňuje, nabízí za účelem prodeje nebo výměny nebo zpracovává zvláště chráněnou rostlinu, zvláště chráněného živočicha nebo rostlinu a živočicha chráněného podle mezinárodních úmluv nebo podle zvláštního právního předpisu 4a) o dovozu a vývozu ohrožených druhů, je povinen na výzvu orgánu ochrany přírody prokázat jejich zákonný původ (povoleným dovozem, povoleným odebráním z přírody nebo sběrem, pěstováním v kultuře nebo povoleným odchovem z jedinců s původem prokázaným podle tohoto ustanovení a podobně). Bez tohoto prokázání původu je zakázáno zvláště chráněnou rostlinu nebo živočicha nebo rostlinu a živočicha chráněného podle mezinárodních úmluv nebo podle zvláštního právního předpisu 4a) o dovozu a vývozu ohrožených druhů držet, chovat, pěstovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat a nabízet za účelem prodeje nebo výměny. U nezaměnitelně označených nebo identifikovatelných jedinců pravomocně odebraných podle § 89 nebo podle zvláštního právního předpisu 4a) o dovozu a vývozu ohrožených druhů se za zákonný původ považuje pravomocné rozhodnutí o odebrání.

(2) Kdo drží, nabízí k prodeji či zpracovává věc uvedenou v odstavci 1, nebo s ní jinak nakládá podle odstavce 1, je povinen na vyžádání orgánů ochrany přírody nebo stráže přírody (§ 81) prokázat svoji totožnost.

(3) Vypouštět do volné přírody zvláště chráněné živočichy narozené a odchované v zajetí a vysévat či vysazovat do volné přírody zvláště chráněné rostliny uměle vypěstované 20a) lze pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody.

(4) Orgánem ochrany přírody věcně a místně příslušným pro evidenci živočichů podle § 3 odst. 1 písm. d) je krajský úřad podle místa trvalého pobytu nebo sídla držitele evidovaného jedince. O vzetí jedince do evidence bude rozhodováno ve správním řízení. O vzetí jedince do evidence bude vydáno jeho držiteli osvědčení. Toto osvědčení je veřejnou listinou prokazující při případné kontrole, že se nejedná o volně žijícího živočicha podle § 3 odst. 1 písm. d).

(5) Ten, kdo odchoval v zajetí jedince, který má být evidován, je povinen ho do 30 dnů nezaměnitelně označit. Dále je povinen ve stejné lhůtě písemně oznámit počet odchovaných jedinců a způsob jejich označení příslušnému orgánu ochrany přírody a požádat o vzetí těchto jedinců do evidence. Nemá-li orgán ochrany přírody důvodné podezření z nelegálního původu jedince, u něhož je požadováno vzetí do evidence, tuto evidenci provede a držitel obdrží o vzetí do evidence osvědčení.

HLAVA DRUHÁ

§ 55

Projednávání záměrů na vyhlášení

(1) Záměr na vyhlášení památných stromů projedná orgán ochrany přírody s vlastníky těchto stromů a orgány státní správy dotčenými podle zvláštních předpisů 21) přiměřeně podle § 40.

(2) Zvláště chráněné druhy rostlin, živočichů a nerostů vyhláší orgán ochrany přírody v

dohodě s ministerstvem zemědělství a po projednání s ústředními orgány státní správy dotčenými podle zvláštních předpisů. 21)

(3) Dotčené orgány státní správy se musí k návrhům a záměrům předloženým dle odstavce 1 vyjádřit do 30 dnů od jejich předložení.

§ 56

Výjimky ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin, živočichů a nerostů

(1) Výjimky ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin, živočichů a nerostů podle § 46 odst. 2, § 49, 50 a § 51 odst. 2 může v případech, kdy jiný veřejný zájem výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody, povolit orgán ochrany přírody.

(2) Orgán ochrany přírody v rozhodnutí o výjimce je oprávněn stanovit povinnost označení živočicha zvláště chráněného druhu nezaměnitelnou a nesejmutelnou značkou, popřípadě uvede, že identifikační označení není třeba.

(3) Výjimku ze zákazu u zvláště chráněných rostlin a živočichů lze udělit jen

a) v zájmu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti,

b) v zájmu obrany státu,

c) v zájmu bezpečnosti leteckého provozu nebo provozu na dopravně významné vodní cestě, nebo v zájmu stavby dálnice a rychlostní silnice,

d) v zájmu předcházení závažným škodám na úrodě, domácích zvířatech či lesích nebo závažným škodám v rybářském nebo vodním hospodářství,

e) za účelem ochrany živočichů, rostlin nebo jejich stanovišť nebo ochrany přírodních stanovišť,

f) pro účely výzkumu nebo vzdělávání,

g) pro účely opětovného osídlení určitého území populací druhu nebo opětovného vysazení v původním areálu druhu nebo pro chov v zajetí pro tyto účely, včetně umělého rozmnožování rostlin,

h) z ostatních naléhavých důvodů s výrazně převažujícím veřejným zájmem včetně těch, které jsou sociální a ekonomické povahy, jež mají příznivé důsledky pro životní prostředí, nebo

i) v zájmu využívání určitých ptáků pro sokolnické účely podle zvláštního právního předpisu. 21a)

Výjimku lze udělit jen tehdy, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení a pokud populace daného druhu bude udržena v příznivém stavu z hlediska ochrany.

(4) Ministerstvo životního prostředí může prováděcím právním předpisem stanovit výjimku ze zákazu v případě, že se bude týkat blíže neurčeného okruhu osob.

(5) Pro obsah rozhodnutí podle odstavce 1 a prováděcího právního předpisu podle odstavce 4 platí obdobně § 5b odst. 3 a 4.

§ 57

Souhlas k některým činnostem týkajícím se zvláště chráněných druhů rostlin, živočichů a nerostů

V bližších ochranných podmínkách zvláště chráněných druhů rostlin či živočichů (§ 50 odst. 5) a nerostů (§ 51 odst. 3) lze vymezit činnosti a zásahy, které jsou vázány na předchozí souhlas orgánů ochrany přírody.

ČÁST ŠESTÁ

Některá omezení vlastnických práv, finanční příspěvky při ochraně přírody, přístup do krajiny, účast veřejnosti a právo na informace v ochraně přírody

HLAVA PRVNÍ

§ 58

Náhrada za ztižení zemědělského nebo lesního hospodaření

(1) Ochrana přírody a krajiny je veřejným zájmem. Každý je povinen při užívání přírody a

krajiny strpět omezení vyplývající z tohoto zákona.

(2) Pokud vlastníku zemědělské půdy 21b) nebo lesního pozemku 21c) nebo rybníka s chovem ryb nebo vodní drůbeže, 21f) nebo nájemci, který tyto pozemky oprávněně užívá, vznikne nebo trvá v důsledku omezení vyplývajícího z části třetí až páté tohoto zákona včetně prováděcích právních předpisů nebo rozhodnutí vydaného na jejich základě újma, má nárok na její finanční náhradu. Finanční náhradu nelze poskytnout současně vlastníkovi a nájemci téhož pozemku. Požadají-li o náhradu včas oba, poskytne se finanční náhrada pouze vlastníkovi pozemku. Nárok na finanční náhradu náleží vlastníku zemědělské půdy nebo lesního pozemku nebo rybníka s chovem ryb nebo vodní drůbeže nebo nájemci, který tyto pozemky oprávněně užívá, též v případě, že mu vznikne nebo trvá újma v důsledku omezení vyplývajícího z rozhodnutí, závazného stanoviska nebo souhlasu vydaného podle tohoto zákona.

(3) Finanční náhradu podle odstavce 2 poskytne z prostředků státního rozpočtu příslušný orgán ochrany přírody na základě písemného uplatnění nároku vlastníka zemědělské půdy nebo lesního pozemku nebo rybníka s chovem ryb nebo vodní drůbeže, nebo nájemce uvedeného v odstavci 2, jestliže je nárok na finanční náhradu a její výše prokázán doklady a podklady potřebnými pro posouzení nároku. Finanční náhradu nelze poskytnout současně vlastníkovi a nájemci téhož pozemku. Požadají-li o náhradu včas oba, poskytne se finanční náhrada pouze vlastníkovi pozemku. Nárok na finanční náhradu zaniká, pokud uplatnění nároku nebylo příslušnému orgánu ochrany přírody doručeno do 3 měsíců od skončení kalendářního roku, v němž újma vznikla nebo trvala.

(4) Příslušným orgánem ochrany přírody podle odstavce 3 jsou na území národních parků a jejich ochranných pásem správy národních parků, na území chráněných krajinných oblastí a jejich ochranných pásem správy chráněných krajinných oblastí a na ostatním území Ministerstvo životního prostředí přímo nebo prostřednictvím jím zřízené organizační složky státu.

(5) Pokud je vlastníku uvedenému v odstavci 2 nebo nájemci uvedenému v odstavci 2 poskytnut finanční příspěvek za omezení z důvodů ochrany přírody podle § 69 nebo náhrada podle zvláštního právního předpisu, 21d) náhrada podle odstavce 2 se o takto poskytnutou částku snižuje. Finanční náhradu nelze poskytnout současně vlastníkovi a nájemci téhož pozemku. Požadají-li o náhradu včas oba, poskytne se finanční náhrada pouze vlastníkovi pozemku.

(6) Ministerstvo životního prostředí společně s Ministerstvem zemědělství stanoví prováděcím právním předpisem podmínky poskytování finanční náhrady, vzor uplatnění nároku, jeho náležitosti a způsob určení výše náhrady v případech, kdy není stanoven zvláštním právním předpisem. 21e) Celková výše náhrady podle odstavce 2 nesmí přesáhnout částku, která je rozdílem mezi situací při uplatnění omezení podle odstavce 2 a situací, kdy by tato omezení nebyla uplatněna. Ve smlouvě podle § 39 nebo § 45c lze finanční náhradu upravit odchylně; finanční náhrada však nemůže být vyšší, než umožňuje prováděcí právní předpis.

(7) Náhrada újmy podle odstavce 2 se neposkytne za omezení vyplývající z opatření uložených v důsledku nesplnění povinností stanovených tímto zákonem nebo jeho prováděcími předpisy.

§ 59

Zajištění pozemků k tvorbě systému ekologické stability

(1) K zajištění podmínek pro vytváření systému ekologické stability se v dohodě s vlastníkem pozemku uskuteční opatření, projekty a plány podle § 4 odst. 1.

(2) Vyžaduje-li vytváření systému ekologické stability změnu v užívání pozemku, se kterou jeho vlastník nesouhlasí, nabídne mu pozemkový úřad 22) výměnu jeho pozemku za jiný ve vlastnictví státu v přiměřené výměře a kvalitě jako je původní pozemek, a to pokud možno v téže obci, ve které se nachází převážná část pozemku původního.

(3) Na pozemky nezbytné k uskutečnění opatření, projektů a plánů tvorby systému ekologické stability podle § 4 odst. 1 se nevztahují ustanovení o ochraně zemědělského půdního fondu. 23)

§ 60

Vyvlastnění a obligatorní převod příslušnosti hospodařit s majetkem

(1) Vyvlastnit nemovitost či práva k ní za účelem ochrany přírody a krajiny lze v případech stanovených zvláštním předpisem. 24)

(2) Při vyvlastňování podle odstavce 1 se postupuje podle zvláštních předpisů o vyvlastnění, 25) a to na návrh orgánu ochrany přírody.

(3) Příslušnost hospodařit s majetkem k nemovitosti ve státním vlastnictví může převést

orgán ochrany přírody z důvodů a v rozsahu uvedeném v odstavci 1 na sebe Převod příslušnosti hospodařit s majetkem je bezúplatný; úplatně lze příslušnost hospodařit s majetkem převést pouze v případech, kdy převádějíci nabyt nemovitost úplatně.

(4) Podrobnosti postupu při převodech příslušnosti hospodařit s majetkem podle odstavce 3 upraví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 61

Předkupní právo státu a financování výkupu pozemků

(1) Vlastníci nezastavěných pozemků ležících mimo sídelní útvary na území národních parků, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek a vlastníci pozemků souvisejících s jeskyněmi jsou povinni v případě jejich zamýšleného prodeje přednostně nabídnout tyto pozemky ke koupi orgánu ochrany přírody. Pokud orgán ochrany přírody neprojeví o tyto pozemky do 60 dnů od obdržení nabídky pozemku písemně závazný zájem, mohou vlastníci zamýšlený prodej uskutečnit.

(2) K zajištění výkupu pozemků zvláště chráněných území či významných krajinných prvků do vlastnictví státu lze poskytnout příspěvek ze Státního fondu životního prostředí České republiky. 7)

(3) Jeskyně nejsou součástí pozemku a nejsou předmětem vlastnictví.

§ 61a

Organizační složka státu může přenechat pozemek sloužící k zajištění cílů ochrany přírody a krajiny do dlouhodobého užívání právnické osobě, která se nezabývá podnikáním a jejímž hlavním posláním je ochrana přírody a krajiny. Lesní pozemky 21c) může takto přenechat pouze po dohodě s Ministerstvem zemědělství, nejde-li o pozemky na území národních parků nebo jejich ochranných pásem, kde je může přenechat pouze po dohodě s Ministerstvem životního prostředí. Ustanovení zvláštního právního předpisu 21c) o vydávání předběžného souhlasu k nakládání s lesy ve vlastnictví státu tím nejsou dotčena. Ustanovení zvláštního právního předpisu 25a) omezující dobu užívání se na tyto případy nepoužije.

§ 62

Vstup na pozemky

(1) Pracovníci všech orgánů ochrany přírody, kteří se při výkonu své pracovní činnosti prokáží služebním průkazem, mají právo vstupovat v nezbytných případech na cizí pozemky při plnění úkolů vyplývajících z tohoto zákona a dalších předpisů na úseku ochrany přírody a krajiny. Mohou přitom provádět potřebná měření, sledování, dokumentaci a požadovat informace nezbytné ke zjištění stavu přírodního prostředí. Při výkonu této činnosti jsou pracovníci orgánu ochrany přírody povinni co nejvíce šetřit vstupem dotčené pozemky, jakož i všechna práva vlastníka.

(2) Za škody způsobené pracovníky orgánů ochrany přírody při výkonu jejich činnosti podle odstavce 1 odpovídá stát. Této odpovědnosti se nemůže zprostit.

(3) Vstup do prostorů a objektů užívaných ozbrojenými silami a ozbrojenými sbory se řídí zvláštními předpisy. 26)

§ 63

Přístup do krajiny

(1) Veřejně přístupné účelové komunikace, 27) stezky a pěšiny mimo zastavěné území není dovoleno zřizovat nebo rušit bez souhlasu příslušného orgánu ochrany přírody. Obce vedou přehled o veřejně přístupných účelových komunikacích, stezkách a pěšinách v obvodu své územní působnosti.

(2) Každý má právo na volný průchod přes pozemky ve vlastnictví či nájmu státu, obce nebo jiné právnické osoby, pokud tím nezpůsobí škodu na majetku či zdraví jiné osoby a nezasahuje-li do práv na ochranu osobnosti 28) či sousedských práv. 29) Je přitom povinen respektovat jiné oprávněné zájmy vlastníka či nájemce pozemku a obecně závazné právní předpisy. 30)

(3) Práva podle odstavce 2 se nevztahují na zastavěné či stavební pozemky, dvory, zahrady, sady, vinice, chmelnice a pozemky určené k faremním chovům zvířat. Orná půda, louky a pastviny jsou z oprávnění vyloučeny v době, kdy může dojít k poškození porostů či půdy nebo při pastvě dobytka. Zvláštní předpisy nebo tento zákon mohou oprávnění podle odstavce 2 omezit nebo upravit odchylně. 31)

(4) Při oplocování či ohrazování pozemků, které nejsou vyloučeny z práva volného průchodu

podle odstavce 3, musí vlastník či nájemce zajistit technickými nebo jinými opatřeními možnost jejich volného průchodu na vhodném místě pozemku.

§ 64

Omezení vstupu z důvodu ochrany přírody

Hrozí-li poškozování území v národních parcích, národních přírodních rezervacích, národních přírodních památkách a v první zóně chráněných krajinných oblastí nebo poškozování jeskyně, zejména nadměrnou návštěvností, může orgán ochrany přírody po projednání s dotčenými obcemi omezit nebo zakázat přístup veřejnosti do těchto území nebo jejich částí. Zakaz či omezení vstupu musí být řádně vyznačeny na všech přístupových cestách a vhodným způsobem i na jiných místech v terénu.

§ 65

Dotčení zájmů ochrany přírody

Orgán státní správy vydávající rozhodnutí podle zvláštních předpisů, 32) jimiž mohou být dotčeny zájmy chráněné tímto zákonem, tak činí jen po dohodě s orgánem ochrany přírody, není-li v zákoně předepsán jiný postup.

§ 66

Omezení a zákaz činnosti

Orgán ochrany přírody je oprávněn stanovit fyzickým a právnickým osobám podmínky pro výkon činnosti, která by mohla způsobit nedovolenou změnu obecně nebo zvláště chráněných částí přírody, popřípadě takovou činnost zakázat.

HLAVA DRUHÁ

§ 67

Povinnosti investorů

(1) Ten, kdo v rámci výstavby nebo jiného užívání krajiny zamýšlí uskutečnit závažné zásahy, které by se mohly dotknout zájmů chráněných podle části druhé, třetí a čtvrté tohoto zákona (dále jen "investor"), je povinen předem zajistit na svůj náklad provedení přírodovědného průzkumu dotčených pozemků a písemné hodnocení vlivu zamýšleného zásahu na rostliny a živočichy (dále jen "biologické hodnocení"), pokud o jeho nezbytnosti rozhodne orgán ochrany přírody příslušný k povolení zamýšleného zásahu. Fyzickou či právnickou osobu, která biologické hodnocení provede, schválí na návrh investora nebo účastníka v příslušném řízení orgán ochrany přírody s ohledem na její kvalifikační, technické a jiné předpoklady. Podrobnosti biologického hodnocení upraví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(2) Provedení biologického hodnocení podle odstavce 1 se neuloží, pokud je součástí jiného ekologického hodnocení podle obecně závazných právních předpisů na ochranu životního prostředí 33) a splňuje zároveň požadavky na biologické hodnocení.

(3) Přírodovědný průzkum a biologické hodnocení podle odstavců 1 a 2 se využívá jako podklad pro rozhodování orgánu ochrany přírody.

(4) Vyplyne-li z tohoto zákona nebo z jiných právních předpisů nebo z výsledku biologického hodnocení podle odstavce 1 či 2 potřeba zajištění přiměřených náhradních opatření k ochraně přírody (například vybudování technických zábran, přemístění živočichů a rostlin), je investor povinen tato opatření realizovat na svůj náklad. O rozsahu a nezbytnosti těchto opatření rozhodne orgán ochrany přírody.

§ 68

Opatření ke zlepšování přírodního prostředí

(1) Vlastníci a nájemci pozemků zlepšují podle svých možností stav dochovaného přírodního a krajinného prostředí za účelem zachování druhového bohatství přírody a udržení systému ekologické stability.

(2) K provádění péče o pozemky z důvodů ochrany přírody mohou uzavírat orgány ochrany přírody či obce s vlastníky či nájemci pozemků písemné dohody. Písemnou dohodou lze upravit rovněž způsob hospodaření ve zvláště chráněných územích a ptačích oblastech.

(3) Orgány ochrany přírody jsou oprávněny provádět samy či prostřednictvím jiného zásahy ke zlepšení přírodního a krajinného prostředí podle odstavce 1, neučiní-li tak k výzvě orgánu ochrany přírody vlastník či nájemce pozemku sám, zejména pokud jde o ochranu zvláště chráněných částí přírody a významných krajinných prvků.

(4) Vlastníci a nájemci dotčených pozemků jsou povinni strpět provádění zásahů podle odstavce 3 a umožnit osobám, které je zajišťují, vstup na pozemky. Orgán ochrany přírody je povinen předem vyrozumět vlastníky či nájemce o rozsahu a době zásahu. Za případné škody vzniklé vlastníkům či nájemcům pozemků v souvislosti s těmito zásahy odpovídá orgán ochrany přírody, který zásahy nařídil. Tím není dotčena odpovědnost osob provádějících tyto zásahy.

§ 69

Finanční příspěvek

(1) K uskutečnění záměrů uvedených v § 68 odst. 2 lze poskytnout finanční příspěvek vlastníkům nebo nájemcům dotčených pozemků za předpokladu, že se tito zdrží určité činnosti nebo provedou dohodnuté práce v zájmu zlepšení přírodního prostředí.

(2) Finanční příspěvek lze též poskytnout osobě, která provede náhradní ochranné opatření podle § 49 či 50.

(3) Příspěvek podle odstavce 1 může poskytnout na základě písemné dohody orgán ochrany přírody nebo obec. Bližší podrobnosti o podmínkách poskytování příspěvku i náležitosti dohody o jeho poskytování stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(4) Příspěvek podle odstavce 1 lze poskytovat i ze Státního fondu životního prostředí České republiky. 7)

HLAVA TŘETÍ

§ 70

Účast občanů

(1) Ochrana přírody podle tohoto zákona se uskutečňuje za přímé účasti občanů, prostřednictvím jejich občanských sdružení³⁴⁾ a dobrovolných sborů či aktivů.

(2) Občanské sdružení nebo jeho organizační jednotka, jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny (dále jen "občanské sdružení") je oprávněno, pokud má právní subjektivitu, požadovat u příslušných orgánů státní správy, aby bylo předem informováno o všech zamýšlených zásazích a zahajovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona. Tato žádost je platná jeden rok ode dne jejího podání, lze ji podávat opakovaně. Musí být věcně a místně specifikována.

(3) Občanské sdružení je oprávněno za podmínek a v případech podle odstavce 2 účastnit se správního řízení, pokud oznámí svou účast písemně do osmi dnů ode dne, kdy mu bylo příslušným správním orgánem zahájení řízení oznámeno; v tomto případě má postavení účastníka řízení. 35) Dnem sdělení informace o zahájení řízení se rozumí den doručení jejího písemného vyhotovení nebo první den jejího zveřejnění na úřední desce správního orgánu a současně způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 71

Účast obcí

(1) Obce se prostřednictvím svých orgánů zapojují do ochrany přírody a krajiny ve svých územních obvodech. Vyjadřují se zejména k vyhlásování a rušení zvláště chráněných území, památných stromů a jejich ochranných pásem.

(2) Orgány státní ochrany přírody jsou povinny spolupracovat s obcemi, předkládat jim požadované podklady a informace, poskytovat potřebná vysvětlení k zásahům do přírody i způsobům její ochrany, zejména pokud takové zásahy mohou nepříznivě ovlivnit prostředí v obci nebo omezit výkon práv jejích obyvatel.

(3) Obce jsou ve svém územním obvodu účastníkem řízení podle tohoto zákona, pokud v téže věci nerozhodují jako orgány ochrany přírody.

§ 72

Právo na informace v ochraně přírody a krajiny

Orgány, které vykonávají státní správu v ochraně přírody podle tohoto zákona a prováděcích předpisů, jsou povinny v rozsahu své působnosti vést přehled informací, který obsahuje zejména

- a) normativní správní akty v ochraně přírody,
- b) návrhy na zahájení správního řízení,
- c) vydaná rozhodnutí včetně rozhodnutí v odvolacím nebo přezkumném řízení,
- d) všechny písemné a jiné podklady pro vydaná rozhodnutí, zejména zápisy, protokoly, svědecké výpovědi, písemné důkazy, odborné posudky,
- e) návrhy na vyhlášení části přírody za zvláště chráněnou a vyjádření vlastníků či nájemců pozemků k tomuto záměru (§ 40 a 55),
- f) jiné důležité informace, které se vztahují k výkonu a řízení ochrany přírody známé příslušnému orgánu, zejména údaje o stavu a vývoji přírodního prostředí.

§ 73

Věda a výzkum

(1) Při ochraně přírody a krajiny, zejména při vyhlásování a ochraně zvláště chráněných částí přírody, popřípadě při upuštění od jejich ochrany, v přípravě plánu péče o vybraná zvláště chráněná území spolupracují orgány ochrany přírody s odborně kvalifikovanými právníckými a fyzickými osobami.

(2) Odborné expertízy v ochraně přírody a krajiny a výzkum zvláště chráněných částí přírody, vyžadující zásahy do jejich ochranných podmínek, mohou orgány ochrany přírody zadat nebo povolit jen těm fyzickým či právníckým osobám, které mají pro tuto činnost kvalifikační předpoklady.

§ 74

Spolupráce při ochraně přírody

(1) Orgány ochrany přírody se aktivně podílejí na mezinárodní spolupráci v ochraně přírody, zajišťují závazky vyplývající z mezinárodních úmluv, programů a projektů přijatých k ochraně přírody. K zajištění úkolů vyplývajících z mezinárodních závazků může v mezích své působnosti ministerstvo životního prostředí vydat obecně závazný právní předpis.

(2) Zvláštní péči věnují orgány ochrany přírody vyhlásování a ochraně území hraničících se zvláště chráněnými územími Slovenské republiky a států sousedících s Českou republikou, jakož i ochraně živočichů pohybujících se volně přes státní hranice a přírodních zdrojů přesahujících hranice České republiky.

ČÁST SEDMÁ

Orgány a státní správa v ochraně přírody

HLAVA PRVNÍ

§ 75

Orgány ochrany přírody

- (1) Orgány ochrany přírody jsou
- a) obecní úřady,
  - b) pověřené obecní úřady,
  - c) obecní úřady obcí s rozšířenou působností,
  - d) krajské úřady,
  - e) správy národních parků a chráněných krajinných oblastí,
  - f) Česká inspekce životního prostředí, 37)
  - g) ministerstvo životního prostředí,

h) újezdni úřady, Ministerstvo obrany.

(2) Orgány ochrany přírody vykonávají státní správu na úseku ochrany přírody a krajiny podle tohoto zákona.

§ 76

nadpis vypuštěn

(1) Obecní úřady

a) povolují s výjimkou území národních parků kácení dřevin a jsou oprávněny k pozastavení, omezení nebo zákazu kácení dřevin podle § 8, ukládají náhradní výsadbu podle § 9 s výjimkou území národních parků a vedou přehled pozemků vhodných k náhradní výsadbě podle § 9 odst. 2,

b) vedou přehled o veřejně přístupných účelových komunikacích, stezkách a pěšinách ve svém správním obvodu podle § 63 odst. 1.

(2) Pověřené obecní úřady 38)

a) vydávají závazná stanoviska k zásahům do registrovaných krajinných prvků (§ 4 odst. 2) a registrují významné krajinné prvky,

b) vyhlašují památné stromy a jejich ochranná pásma, zajišťují jejich ochranu, popřípadě ruší jejich ochranu (§ 46),

c) podílejí se na vytváření ústředního seznamu ochrany přírody pro svůj správní obvod (§ 42 a 47),

d) vydávají souhlas ke zřizování nebo rušení cest (§ 63 odst. 1).

(3) Působnost pověřených obecních úřadů podle odstavce 2 se nevztahuje na území národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací, přírodních rezervací, národních přírodních památek, přírodních památek a jejich ochranných pásem.

(4) Magistráty statutárních měst 38) vykonávají státní správu v ochraně přírody v rozsahu svěřeném obecním úřadům, pověřeným obecním úřadům a obecním úřadům obcí s rozšířenou působností (§ 76 a 77).

(5) Na území hlavního města Prahy 39) vykonávají úřady městských částí 39a) státní správu v ochraně přírody a krajiny

a) v rozsahu svěřeném obecnímu úřadu,

b) ve věci vydávání souhlasu ke zřizování nebo rušení účelových komunikací, stezek a pěšin podle § 63 odst. 1,

c) ve věci rozhodování o možnosti a podmínkách uvedení do původního stavu podle § 86 odst. 1 a ukládání povinností provést přiměřená náhradní opatření podle § 86 odst. 2,

d) ve věci ukládání pokut podle § 87 a 88,

e) v dalších věcech, které jsou jim svěřeny Statutem hlavního města Prahy. 39)

§ 77

nadpis vypuštěn

(1) Obce s rozšířenou působností mohou vydávat pro svůj správní obvod, nejde-li o národní park, chráněnou krajinnou oblast nebo jejich ochranné pásmo, nařízení podle § 5 odst. 1 k omezení nebo zákazu rušivé činnosti.

(2) Obecní úřady obcí s rozšířenou působností ve svém správním obvodu, nejde-li o národní park nebo chráněnou krajinnou oblast nebo jejich ochranné pásmo,

a) vymezují a hodnotí místní systém ekologické stability (§ 4 odst. 1),

b) vedou výpisy z ústředního seznamu ochrany přírody (§ 42 a 47) ve svém správním obvodu,

c) mohou vyzvat k prokázání povoleného způsobu nabytí zvláště chráněné rostliny, zvláště chráněného živočicha, ptáka nebo rostliny a živočicha chráněného podle mezinárodních úmluv (§ 54 odst. 1) a vyzvat k prokázání totožnosti (§ 54 odst. 2),

- d) ukládají opatření podle § 66,
- e) vykonávají státní dozor v ochraně přírody a krajiny (§ 85),
- f) rozhodují o možnosti a podmínkách uvedení do původního stavu podle § 86 odst. 1 a ukládají povinnosti provést přiměřená náhradní opatření podle § 86 odst. 2,
- g) ukládají pokuty za přestupky podle § 87 vyjma § 87 odst. 1 písm. g) a § 87 odst. 3 písm. i), pokud se jedná o jedince druhů chráněných podle zvláštního právního předpisu, 4a)
- h) ukládají pokuty za protiprávní jednání podle § 88 vyjma § 88 odst. 1 písm. n) a § 88 odst. 2 písm. k), pokud se jedná o jedince druhů chráněných podle zvláštního právního předpisu, 4a)
- i) odebírají nedovoleně držené jedince podle § 89, vyjma jedinců druhů chráněných podle zvláštního právního předpisu, 4a)
- j) uplatňují stanoviska k územním plánům, regulačním plánům a k návrhům vymezení zastavěného území z hlediska zájmů chráněných tímto zákonem.

(3) Obecní úřady obcí s rozšířenou působností dále ve svém správním obvodu vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny, není-li příslušný jiný orgán ochrany přírody (§ 76, 77a, 79, 80) a nejde-li o území národního parku, chráněné krajinné oblasti nebo jejich ochranného pásma.

§ 77a

(1) Kraje zpracovávají ve spolupráci s ministerstvem prognózy, koncepce a strategie ochrany přírody ve své územní působnosti, nejde-li o národní park nebo chráněnou krajinnou oblast, národní přírodní rezervaci, národní přírodní památku nebo jejich ochranné pásmo.

(2) Kraje mohou vydávat pro svůj správní obvod, nejde-li o národní park, chráněnou krajinnou oblast nebo jejich ochranné pásmo, nařízení o zřízení přírodního parku včetně omezení využití jeho území (§ 12 odst. 3) a nařízení o zřízení přírodní rezervace (§ 33) a o zřízení přírodní památky (§ 36) včetně stanovení jejich bližších ochranných podmínek a zajišťují péči o tato území. Dále mohou na uvedeném území vydat nařízení podle § 64, není-li k tomu příslušné Ministerstvo životního prostředí.

(3) Krajské úřady ve svém správním obvodu, nejde-li o území národního parku nebo chráněné krajinné oblasti nebo jejich ochranného pásma,

- a) vymezují a hodnotí regionální systém ekologické stability (§ 4 odst. 1),
- b) vydávají závazné stanovisko ke schválení lesních hospodářských plánů a lesních hospodářských osnov (§ 4 odst. 3),
- c) udělují výjimky ze zákazů stanovených pro jeskyně (§ 10 odst. 2) a vydávají povolení k činnostem v jeskyních (§ 10 odst. 3),
- d) rozhodují o omezení výkonu práva myslivosti a rybářství v přírodních rezervacích (§ 34 odst. 2),
- e) udělují výjimky (§ 43) ze zákazů v přírodních rezervacích (§ 34 odst. 1),
- f) vydávají souhlasy k činnostem stanoveným v bližších ochranných podmínkách přírodních rezervací a přírodních památek (§ 44 odst. 2),
- g) vydávají předchozí souhlasy k činnostem podle § 37 odst. 2 na území ochranných pásem přírodních rezervací a přírodních památek,
- h) schvalují plány péče o přírodní rezervace a přírodní památky (§ 38 odst. 2),
- i) sjednávají smlouvy o zřízení přírodních rezervací a přírodních památek včetně jejich ochranných pásem (§ 39),
- j) vydávají předchozí stanovisko a mohou uložit náhradní ochranné opatření podle § 50 odst. 3,
- k) zajišťují záchranné programy ohrožených zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů (§ 52),
- l) povolují výjimky z ochranných podmínek ohrožených zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů (§ 56),

- m) mohou vyzvat k prokázání povoleného způsobu nabytí zvláště chráněné rostliny, zvláště chráněného živočicha, ptáka nebo rostliny a živočicha chráněného podle mezinárodních úmluv včetně druhů rostlin a živočichů chráněných zvláštním právním předpisem 4a) (§ 54 odst. 1) a vyzvat k prokázání totožnosti (§ 54 odst. 2),
- n) vedou výpisy z ústředního seznamu ochrany přírody pro svůj správní obvod (§ 42 a 47),
- o) podávají návrhy na vyvlastnění (§ 60 odst. 2),
- p) ukládají opatření podle § 66,
- q) ukládají pokuty podle § 87 odst. 1 písm. g), § 87 odst. 3 písm. i), § 88 odst. 1 písm. n) a § 88 odst. 2 písm. k), pokud se jedná o jedince druhů chráněných podle zvláštního právního předpisu, 4a)
- r) odebírají podle § 89 nedovoleně držené jedince druhů chráněných podle zvláštního právního předpisu, 4a)
- s) vykonávají státní dozor v ochraně přírody a krajiny (§ 85),
- t) spolupracují s ostatními správními úřady a orgány na zajišťování ekologické výchovy a vzdělání,
- u) jsou odvolacími orgány proti rozhodnutím vydaným obecním úřadem, pověřeným obecním úřadem nebo obecním úřadem obce s rozšířenou působností,
- v) vydávají souhlas podle § 45e odst. 2 v ptačích oblastech a zajišťují péči o ně, pokud k tomu není příslušná správa národního parku nebo správa chráněné krajinné oblasti,
- w) vydávají stanoviska podle § 45i odst. 1 a ukládají kompenzační opatření podle § 45i odst. 11,
- x) vydávají osvědčení podle § 54 odst. 4 a souhlas podle § 54 odst. 3 pro zvláště chráněné ohrožené živočichy,
- y) uplatňují stanovisko k zásadám územního rozvoje z hlediska zájmů chráněných tímto zákonem.

(4) Zahájí-li řízení v téže věci (§ 66) tentýž den obecní úřad obce s rozšířenou působností a krajský úřad, provede řízení obecní úřad obce s rozšířenou působností. Krajský úřad v takovémto případě řízení zastaví.

§ 78

Působnost správ národních parků a chráněných krajinných oblastí

(1) Na území národních parků, chráněných krajinných oblastí a jejich ochranných pásem vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny správy národních parků a chráněných krajinných oblastí (dále jen "správa"), není-li podle tohoto zákona příslušný obecní úřad, ministerstvo životního prostředí nebo Česká inspekce životního prostředí. Přehled správ na území České republiky a jejich sídla jsou uvedeny v příloze tohoto zákona. Správa národního parku Šumava vykonává též působnost Správy chráněné krajinné oblasti Šumava.

(2) Správy vedou výpisy z ústředního seznamu ochrany přírody (§ 42 a 47) v obvodu své územní působnosti. Mohou si vyhradit působnost obce ve věcech podle § 76 odst. 1 písm. a), jsou-li pro to závažné důvody; projednávají a ukládají pokuty podle tohoto zákona za přestupky a protiprávní jednání na území národních parků a chráněných krajinných oblastí. Jsou oprávněny k vydání vyhlášky o zřízení přírodních rezervací (§ 33) a přírodních památek (§ 36). Správy přezkoumávají rozhodnutí orgánů obcí vydaná ve správním řízení na úseku ochrany přírody a krajiny. Správy jsou dále oprávněny rozhodovat podle § 66, 86 a 89 a jsou oprávněny vyžadovat prokázání původu a totožnosti podle § 54. Dále udělují výjimky ze zákazů stanovených pro jeskyně (§ 10 odst. 2), vydávají povolení k činnosti v jeskyních (§ 10 odst. 3), vydávají stanoviska podle § 45i odst. 1 a ukládají kompenzační opatření podle § 45i odst. 11. Správy národních parků ve své územní působnosti a správy chráněných krajinných oblastí na ostatním území České republiky vydávají souhlas podle § 45e odst. 2 v ptačích oblastech, na jejichž území se nachází národní park, chráněná krajinná oblast, národní přírodní rezervace nebo národní přírodní památka, a zajišťují péči o ně a udělují výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněných kriticky a silně ohrožených druhů rostlin a živočichů, vydávají osvědčení podle § 54 odst. 4 a souhlas podle § 54 odst. 3 pro zvláště chráněné kriticky a silně ohrožené živočichy.

(3) Správy jsou oprávněny k vydání nařízení pro obvod své působnosti, a to podle § 5 odst. 1, § 19, § 33 odst. 1, § 36 odst. 1 a § 45 odst. 1, a dále podle § 64, není-li k tomu příslušné Ministerstvo životního prostředí. Návrh nařízení projedná správa s dotčenými obcemi. Nařízení

musí být vyhlášeno vyvěšením na úřední desce správy po dobu 15 dnů, což je podmínkou jeho platnosti. Za den vyhlášení se považuje první den vyvěšení nařízení na úřední desce. Kromě toho může správa uveřejnit nařízení způsobem v místě obvyklým.

(4) Nařízení správy nabývá účinnosti patnáctým dnem následujícím po dni jeho vyhlášení, pokud v něm není stanoven pozdější počátek účinnosti. V případě, kdy to vyžaduje naléhavý obecný zájem, může správa nařízení správy nabýt platnosti a účinnosti již dnem vyhlášení.

(5) Nařízení musí být každému přístupné na pověřených obecních úřadech a obecních úřadech v obcích, jejichž územního obvodu se týká. Nařízení zašle správa neprodleně Ministerstvu životního prostředí.

(6) Odporuje-li nařízení správy nebo jeho část zákonu nebo jinému právnímu předpisu vydanému k provedení zákona, Ministerstvo životního prostředí je nebo jeho část zruší. Zrušení je platné dnem doručení jeho písemného vyhotovení správě a účinné po uplynutí 15 dnů po jeho uveřejnění na úřední desce.

(7) Správy plní zároveň úkoly odborných organizací ochrany přírody ve svých územních obvodech. Přitom zejména provádějí potřebné inventarizační přírodovědné průzkumy, dokumentaci a šetření v ochraně přírody, spolupracují s výzkumnými a vědeckými pracovišti, zajišťují strážní, informační a kulturně výchovnou činnost. Správy dále zajišťují péči o zvláště chráněná území ve své územní působnosti.

(8) Správy národních parků dále vykonávají na území národních parků působnost svěřenou podle zvláštních předpisů krajským úřadům, obecním úřadům obcí s rozšířenou působností, obcím a pověřeným obecním úřadům na úseku rybářství a ochrany zemědělského půdního fondu. 40)

(9) Správy národních parků navrhuje plán péče o národní park, vydávají vyhlášku o návštěvním řádu národního parku (§ 19) a poplatcích v národním parku (§ 24 odst. 3), povolují výzkumnou činnost na území národních parků (§ 73) a zřizují radu (§ 20).

§ 78a

Působnost orgánů ochrany přírody na území vojenských újezdů

(1) Na území vojenských újezdů 26) vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny újezdní úřady 26) v rozsahu působnosti obecních úřadů (§ 76), obcí s rozšířenou působností (§ 77), krajů (§ 77a) a správy (§ 78), není-li k ní příslušné Ministerstvo obrany.

(2) Ministerstvo obrany na území vojenských újezdů
a) zpracovává ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí prognózy, koncepce a strategie ochrany přírody,

b) vymezuje a hodnotí regionální systém ekologické stability (§ 4 odst. 1),

c) rozhoduje o omezení výkonu práva myslivosti a rybářství v přírodních rezervacích (§ 34 odst. 2),

d) vydává prováděcí právní předpisy, kterými se zřizují přírodní rezervace (§ 33) a přírodní památky (§ 36) a jejich ochranná pásma a stanoví jejich bližší ochranné podmínky (§ 33 a 36),

e) schvaluje plány péče o přírodní rezervace a přírodní památky (§ 38),

f) uděluje výjimky (§ 43) ze zákazů v přírodních rezervacích a přírodních památkách,

g) podává návrhy na vyvlastnění (§ 60 odst. 2),

h) podílí se na vytváření ústředního seznamu pro svůj územní obvod (§ 42),

i) spolupracuje s ostatními správními úřady na zajišťování ekologické výchovy a vzdělávání,

j) vykonává státní dozor v oblasti ochrany přírody a krajiny,

k) je dotčeným orgánem státní správy při projednávání územního plánu velkého územního celku.

§ 79

Působnost ministerstva životního prostředí

(1) Ministerstvo životního prostředí je ústředním orgánem státní správy ochrany přírody v České republice.

(2) Ministerstvo životního prostředí

- a) zpracovává ve spolupráci s kraji v samostatné působnosti prognózy a koncepce strategie ochrany přírody v České republice,
- b) koordinuje státní vědeckovýzkumnou činnost v oboru ochrany přírody a krajiny,
- c) spolupracuje s ministerstvem školství České republiky v zajišťování ekologické výchovy a vzdělávání,
- d) zabezpečuje mezinárodní spolupráci České republiky v oboru ochrany přírody a krajiny,
- e) podává Komisi zprávy a informace požadované právními předpisy Evropských společenství v oblasti ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a jejich stanovišť.

(3) Ministerstvo životního prostředí dále

- a) provádí vymezení a hodnocení nadregionálního systému ekologické stability,
- b) vydává prováděcí právní předpisy, kterými se vyhlašují národní přírodní rezervace (§ 28) a národní přírodní památky (§ 35), zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů (§ 48) a nerostů (§ 51) a jimiž se stanoví bližší podmínky jejich ochrany, a dále vydává prováděcí právní předpisy podle § 64 pro národní přírodní rezervace a národní přírodní památky,
- c) vymezuje zóny ochrany přírody národních parků (§ 17), chráněných krajinných oblastí (§ 27),
- d) schvaluje plán péče o národní park, národní přírodní rezervaci a národní přírodní památku (§ 38) a plán péče chráněné krajinné oblasti (§ 27),
- e) zajišťuje záchranné programy (§ 52) kriticky ohrožených a silně ohrožených druhů rostlin a živočichů,
- f) uděluje výjimky z ochranných podmínek nerostů (§ 56),
- g) uděluje souhlasy k činnostem v národních přírodních rezervacích a v národních přírodních památkách (§ 29, 30, 31, § 37 odst. 2 a § 44 odst. 2) a výjimky z ochranných podmínek v těchto územích (§ 43), pokud je přenesene na správu,
- h) je odvolacím orgánem proti rozhodnutím vydaným orgánem kraje v přenesené působnosti či správou,
- i) vykonává funkci ústředního orgánu státní správy ve věcech lesního hospodářství národních parků a schvaluje lesní hospodářské plány pro lesy v národních parcích a jejich ochranných pásmech,
- j) vydává povolení k vývozu paleontologických nálezů (§ 11 odst. 3), k vývozu zvláště chráněných nerostů (§ 53), k výzkumu v národních přírodních rezervacích, národních přírodních památkách a kriticky či silně ohrožených druhů rostlin a živočichů (§ 73),
- k) vydává souhlas k vývozu či dovozu rostlin a živočichů chráněných mezinárodními úmluvami (§ 5 odst. 6),
- l) vykonává působnost orgánu ochrany přírody na pozemcích určených pro účely obrany státu, 41) není-li zákonem stanoveno jinak (§ 78a a 91),
- m) oznamuje záměr vyhlášení národního parku, chráněné krajinné oblasti a národní přírodní rezervace (§ 40 odst. 1),
- n) vydává předchozí stanovisko ke způsobu běžného obhospodařování (§ 49 odst. 4),
- o) vydává souhlas k zásahům proti škůdcům a v případech mimořádných okolností a nepředvídatelných škod v lesích v národních parcích (§ 22 odst. 1),
- p) vydává sdělení o sporných lokalitách a o lokalitách, které podléhaly předběžné ochraně, ale nebyly zařazeny do evropského seznamu,
- q) uděluje výjimky ze zákazů stanovených pro evropsky významné lokality, které ještě nejsou součástí zvláště chráněného území (§ 45b odst. 1),
- r) koordinuje postup krajských úřadů a správ při vydávání stanovisek podle § 45i odst. 1 a při ukládání kompenzačních opatření podle § 45i odst. 11,
- s) podává žádosti o stanovisko u Komise podle § 45i odst. 10,

- t) vydává stanoviska k žádostem o finanční příspěvek z fondů Evropské unie,
- u) uplatňuje stanovisko k politice územního rozvoje z hlediska zájmů chráněných tímto zákonem,
- v) ruší opatření správy, jsou-li v rozporu se zákonem, jiným právním předpisem vydaným na základě zákona a v jeho mezích, usnesením vlády nebo směrnicemi ústředních správních úřadů a nejde-li o rozhodování ve správním řízení (§ 78),
- w) je oprávněno zřídit příspěvkovou organizaci za účelem zajištění ochrany, péče a provozu zpřístupněných jeskyní,
- x) řídí činnost správ a plní jiné úkoly stanovené tímto zákonem.

§ 79a

Zvláštní odborná způsobilost

(1) Správní činnosti, stanovené zvláštním právním předpisem, 41a) pokud je vykonávají správy, musí být zajišťovány prostřednictvím úředníků, kteří prokázali zvláštní odbornou způsobilost.

(2) Správní činnosti uvedené v odstavci 1 může výjimečně vykonávat i úředník, který nemá zvláštní odbornou způsobilost,

a) nejdéle však po dobu 18 měsíců od vzniku pracovního poměru úředníka ke správě nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem, nebo

b) na jehož žádost, nebo na žádost správy vydá Ministerstvo vnitra osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části získaného úředníkem v jiném studijním programu, anebo

c) jemuž do 31. prosince 2007 vznikne nárok na starobní důchod.

(3) Zvláštní odborná způsobilost se ověřuje zkouškou a prokazuje osvědčením. Úředník je povinen prokázat zvláštní odbornou způsobilost k výkonu správních činností uvedených v odstavci 1 do 18 měsíců od vzniku pracovního poměru ke správě nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem.

(4) Zvláštní odborná způsobilost má obecnou a zvláštní část. Obecná část zahrnuje znalost základů veřejné správy, zvláště obecných principů organizace a činnosti veřejné správy, znalost zákona o obcích, zákona o krajích a zákona o správním řízení, a schopnost aplikace těchto předpisů. Zvláštní část zahrnuje znalosti nezbytné k výkonu správních činností uvedených v odstavci 1, zvláště znalost působnosti správy vztahující se k těmto činnostem, a schopnost jejich aplikace.

(5) Správy jsou povinny přihlásit úředníka, který vykonává správní činnosti uvedené v odstavci 1, k vykonání zkoušky do 6 měsíců od vzniku pracovního poměru úředníka nebo do 3 měsíců ode dne, kdy úředník začal vykonávat správní činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem.

(6) O zabezpečení a průběhu zkoušky, o zkušební komisi, o osvědčení a o řízení o námitkách platí obdobně ustanovení zvláštního právního předpisu o úřednících samosprávných celků. 41b)

§ 80

Působnost České inspekce životního prostředí

(1) Česká inspekce životního prostředí (dále jen "inspekce") dozírá, jak jsou orgány veřejné správy vyjma ústředních orgánů, právníckými a fyzickými osobami dodržována ustanovení právních předpisů a rozhodnutí týkající se ochrany přírody a krajiny. Inspekce zjišťuje a eviduje případy ohrožení a poškození přírody a krajiny, jejich příčiny a osoby odpovědné za jejich vznik nebo trvání. Inspekce je oprávněna vyžadovat prokazování původu a totožnosti podle § 54, ukládat opatření podle § 66, rozhodovat o možnosti a podmínkách uvedení do původního stavu podle § 86 odst. 1, ukládat povinnost provést přiměřená náhradní opatření podle § 86 odst. 2 a odebírat nedovoleně držené jedince podle § 89.

(2) Inspekce je oprávněna v případech hrozící škody nařídít omezení, případně zastavení škodlivé činnosti až do doby odstranění jejich nedostatků a příčin.

(3) Inspekce ukládá právníckým a fyzickým osobám pokuty za porušení povinností při ochraně přírody a krajiny podle tohoto zákona. Inspekce může zahájit řízení o uložení pokuty pouze tehdy,

nezahájil-li je již obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad nebo správa. Pokud řízení o pokutě zahájí obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad nebo správa a inspekce ve stejný den, provede řízení o uložení pokuty obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad nebo správa. O zahájení řízení o uložení pokuty se inspekce a obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad nebo správa vzájemně informují. O odvolání proti rozhodnutí inspekce rozhoduje ministerstvo životního prostředí.

(4) Úkoly inspekce plní inspektoři, kteří se prokazují služebními průkazy.

§ 81

Stráž přírody

(1) Krajské úřady a správy (dále jen "ustanovující úřady") ustanovují stráž přírody zejména z řad dobrovolných pracovníků. Posláním stráže přírody je kontrola dodržování předpisů o ochraně přírody a krajiny.

(2) Stráž přírody se skládá ze strážců a zpravodajů, které jmenuje a odvolává územně příslušný ustanovující úřad.

(3) Stráž přírody může být ustanovena fyzická osoba, která

a) je občanem České republiky,

b) je starší 21 let,

c) nebyla pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin,

d) má způsobilost k právním úkonům,

e) je zdravotně způsobilá,

f) prokázala znalost práv a povinností stráže přírody podle tohoto zákona a znalost souvisejících předpisů,

g) složila před ustanovujícím úřadem slib tohoto znění: "Slibuji, že jako stráž přírody budu s největší pečlivostí a svědomitostí plnit povinnosti při kontrole dodržování předpisů o ochraně přírody a krajiny, že budu při výkonu této činnosti dodržovat právní předpisy a nepřekročím oprávnění příslušející strážní přírody."

(4) Stráž přírody vydá ustanovující úřad služební odznak se státním znakem a průkaz stráže přírody. V průkazu stráže přírody současně stanoví obvod její působnosti. Ustanovující úřad vede evidenci strážní přírody.

(5) Stráž přírody je povinna oznámit ustanovujícímu úřadu do 30 dnů od jejich vzniku všechny změny týkající se podmínek uvedených v odstavci 3.

(6) Ustanovující úřad ustanovení stráže přírody zruší, pokud fyzická osoba přestala tuto funkci vykonávat, splňovat podmínky stanovené v odstavci 3 nebo se prokáže, že byla ustanovena na podkladě nesprávných nebo nepravdivých údajů. Ustanovující úřad může ustanovení stráže přírody zrušit též z vlastního podnětu z jiných důvodů nebo na žádost osoby, která je ustanovena strážní přírody. Osoba, u níž ustanovující úřad zrušil ustanovení strážní přírody, je povinna neprodleně odevzdat tomuto úřadu služební odznak a průkaz stráže přírody.

(7) Na řízení o ustanovování stráže přírody se nevztahují obecné předpisy o správním řízení.

(8) Strážci jsou oprávněni

a) zjišťovat totožnost osob, které porušují předpisy na ochranu přírody,

b) ukládat a vybírat blokové pokuty 42) za přestupky na úseku ochrany přírody,

c) vstupovat na cizí pozemky za podmínek stanovených v § 62,

d) zadržet ke zjištění totožnosti osobu, kterou přistihnou při porušování právních předpisů o ochraně přírody a krajiny, a odevzdat ji orgánu Policie České republiky; přistižené osoby jsou povinny uposlechnout,

e) požadovat pomoc nebo součinnost orgánů Policie České republiky, popřípadě obecní policie, pokud nemohou splnění svých povinností zajistit vlastními silami a prostředky.

(9) V případě bezprostředního ohrožení zájmů chráněných podle části druhé, třetí a čtvrté tohoto zákona je strážce přírody oprávněn k pozastavení rušivé činnosti. O svém opatření bezodkladně vyrozumí územně příslušný orgán ochrany přírody. Opatření potvrdí, změní nebo zruší orgán ochrany přírody nejpozději do 15 dnů od jeho vydání.

(10) Podrobnosti o organizaci, úkolech a předpokladech pro výkon stráže přírody stanoví ministerstvo životního prostředí vyhláškou. Ministerstvo životního prostředí stanoví v této vyhlášce též vzor služebního odznaku se státním znakem a průkazu stráže přírody.

§ 81a

- Stráž přírody je při své činnosti povinna
- a) prokázat se průkazem stráže přírody a nosit služební odznak,
  - b) dohlížet na dodržování povinností spojených s kontrolou dodržování předpisů o ochraně přírody a krajiny,
  - c) oznamovat neodkladně zjištěné závady, nedostatky a škody orgánu, který ji ustanovil, popřípadě v neodkladných případech též orgánům Policie České republiky nebo příslušným orgánům státní správy.

§ 81b

(1) Stát odpovídá za škodu osobě, která poskytla pomoc strážci přírody na její žádost nebo s jejím vědomím, (dále jen "poškozený"). Stát se této odpovědnosti může zprostit jen tehdy, způsobil-li si tuto škodu poškozený úmyslně.

(2) Došlo-li u poškozeného k újmě na zdraví nebo smrti, určí se rozsah a výše náhrady škody podle ustanovení občanského zákoníku o odpovědnosti za škodu na zdraví v některých zvláštních případech.

(3) Stát odpovídá i za škodu na věcech, která poškozenému vznikla v souvislosti s poskytnutím této pomoci. Přitom se hradí skutečná škoda, a to uvedením v předešlý stav; není-li to možné nebo účelné, hradí se v penězích. Poškozenému může být přiznána i úhrada nákladů spojených s porizením nové věci náhradou za věc poškozenou.

(4) Stát odpovídá i za škodu, kterou osoba způsobilá v souvislosti s pomocí poskytnutou strážci přírody.

(5) Stát odpovídá obdobně podle odstavců 2 a 3 též za škodu způsobenou strážci přírody v souvislosti s plněním jejich úkolů.

(6) Stát odpovídá i za škodu způsobenou strážci přírody v souvislosti s plněním jejich úkolů; to neplatí, pokud se jedná o škodu způsobenou osobě, která svým protiprávním jednáním oprávněný a přiměřený zákrok vyvolala.

(7) Náhradu škody poskytuje v zastoupení státu orgán, který stráž přírody ustanovil.

§ 82

Používání stejnokroje a označení pracovníků ochrany přírody

- (1) Nosit stejnokroje ochrany přírody mohou pracovníci správ a inspekce.
- (2) Podrobnosti o způsobu zavedení a užívání stejnokroje a označení pracovníků ochrany přírody stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

HLAVA DRUHÁ

§ 83

Řízení ve věcech ochrany přírody

(1) K ústnímu jednání přizve orgán ochrany přírody všechny jemu známé účastníky řízení. V případech, kdy rozhodnutí orgánů ochrany přírody může ovlivnit přírodní poměry v územních obvodech několika obcí, oznámí orgán ochrany přírody termín a předmět ústního jednání také veřejnou vyhláškou vyvěšenou v těchto obcích.

(2) Jestliže je nařízeno ústní jednání, je povinen orgán ochrany přírody doručit předvolání k tomuto jednání účastníku řízení nejméně 15 dnů, ve zvláště složitých případech 30 dnů přede dnem ústního jednání. Stejnou dobu musí být vyvěšena veřejná vyhláška o ústním jednání.

(3) V jednoduchých věcech rozhodne orgán státní ochrany přírody bezodkladně. V ostatních případech rozhodne do 60 dnů od zahájení řízení, ve zvláště složitých případech do 90 dnů od zahájení řízení.

(4) Nevyklučuje-li to povaha věci nebo nebrání-li tomu důležitý zájem některého z účastníků řízení, může orgán ochrany přírody spojit různá řízení podle tohoto zákona a vydat žadateli nebo osobě, jíž má být uložena povinnost, několik rozhodnutí společně.

§ 84

Změny a zrušení rozhodnutí

(1) Orgán ochrany přírody může z vlastního podnětu nebo na návrh po provedeném řízení jím vydané rozhodnutí změnit, popřípadě zrušit

a) dojde-li ke změně skutečností rozhodných pro vydání rozhodnutí,

b) vyžadují-li to zájmy přírody a krajiny chráněné tímto zákonem, zejména vznikla-li nebo hrozí-li vážná ekologická újma,

c) nedodrží-li oprávněný opětovně podmínky rozhodnutí nebo povinnosti stanovené v něm orgánem ochrany přírody,

d) nevyužívá-li oprávněný rozhodnutí bez zvláštního důvodu po dobu delší dvou let,

e) dochází-li při činnosti vykonávané na základě rozhodnutí k porušování ustanovení tohoto zákona nebo k podstatnému poškození jiných oprávněných zájmů v ochraně přírodního prostředí.

(2) Ministerstvo životního prostředí si může změnu či zrušení rozhodnutí vyhradit, jde-li o rozhodnutí nižšího orgánu ochrany přírody z důvodů uvedených v odstavci 1 písm. b) nebo e).

§ 85

Státní dozor v ochraně přírody

(1) Krajské úřady a správy dozírají, zda v obvodu jejich působnosti nedochází k ohrožování zájmů ochrany přírody a krajiny, dozírají na dodržování tohoto zákona a prováděcích předpisů a v rozsahu své působnosti ukládají opatření k odstranění zjištěných závad. Tyto orgány zejména dozírají, jak jsou dodržována vydaná rozhodnutí a závazná stanoviska na úseku ochrany přírody a krajiny, plněny povinnosti fyzických a právnických osob vyplývající z předpisů na ochranu přírody a krajiny, zajišťovány ochranné podmínky zvláště chráněných částí přírody a dodržována ochrana významných krajinných prvků, připravovány a naplňovány plány, projekty a opatření k obnově systému ekologické stability.

(2) Ministerstvo životního prostředí dozírá v rámci vrchního dozoru v ochraně přírody na to, jak orgány ochrany přírody, stráž přírody, fyzické i právnické osoby provádějí ustanovení tohoto zákona a prováděcích předpisů. Ministerstvo životního prostředí dozírá zejména, jak jsou dodržována rozhodnutí a závazná stanoviska orgánů ochrany přírody, plněny povinnosti vyplývající ze zákona o ochraně přírody a krajiny, zpracovávány a zajišťovány plány péče o zvláště chráněná území a záchrané programy rostlin a živočichů, dodržovány podmínky ochrany národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek. Zjistí-li ministerstvo životního prostředí závady, uloží potřebná opatření k jejich odstranění.

ČÁST OSMÁ

Odpovědnost na úseku ochrany přírody

§ 86

Odstranění následků neoprávněných zásahů

(1) Kdo poškodí, zničí nebo nedovoleně změní částí přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona, je povinen navrátit ji do původního stavu, pokud je to možné a účelné. O možnosti a podmínkách uvedení do původního stavu rozhoduje orgán ochrany přírody.

(2) Jestliže uvedení do původního stavu není možné a účelné, může orgán ochrany přírody uložit povinnému, aby provedl přiměřená náhradní opatření k nápravě. Jejich účelem je kompenzovat, byť jen zčásti, následky nedovoleného jednání.

(3) Uložením povinnosti uvedení do původního stavu či náhradního opatření není dotčena

povinnost náhrady škody podle jiných předpisů ani možnost postihu za přestupek nebo protiprávní jednání či trestný čin.

§ 87

Přestupky

(1) Orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 10 000 Kč fyzické osobě, která se dopustí přestupku tím, že

- a) nedovoleně mění či ruší dochovaný stav přírody ve zvláště chráněném území nebo nedovoleně mění dochovaný stav památného stromu,
- b) nedovoleně zasahuje do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů rostlin,
- c) zraňuje, chová bez povolení zvláště chráněné živočichy nebo ptáky nebo jinak nedovoleně zasahuje do jejich přirozeného vývoje,
- d) neumožní osobám oprávněným podle § 62 nebo § 68 odst. 4 a § 81 vstup na pozemky, které vlastní nebo užívá,
- e) nesplní ohlašovací povinnost určenou tímto zákonem,
- f) vykonává činnost zakázanou v ochranném pásmu určeném k zabezpečení zvláště chráněných částí přírody,
- g) neprovede uložení náhradní výsadbu dřevin podle § 9,
- h) nedodrжуje omezení nebo zákaz vstupu vyhlášený podle § 64,
- i) nesplní některou z povinností k paleontologickému nálezu podle § 11 odst. 1,
- j) vysazuje či vysévá uměle vypěstované zvláště chráněné rostliny nebo vypouští zvláště chráněné živočichy narozené a odchované v zajetí do volné přírody bez souhlasu orgánu ochrany přírody,
- k) nevede řádně záznamy o chovu zvláště chráněných živočichů nebo ptáků či pěstování zvláště chráněných rostlin,
- l) nesplní povinnost nezaměnitelného označení zvláště chráněného živočicha nebo ptáka, nepožádá ve stanovených lhůtách o vydání osvědčení nebo osvědčení ve stanovené lhůtě neodevzdá příslušnému orgánu ochrany přírody.

(2) Orgán ochrany přírody uloží pokutu ve výši do 20 000 Kč fyzické osobě, která se dopustí přestupku tím, že

- a) zničí součást přírody ve zvláště chráněném území nebo zničí zařízení určená k ochraně, označení a vybavení zvláště chráněného území,
- b) zničí zvláště chráněné rostliny zařazené do kategorie ohrožených buď přímo nebo způsobí jejich úhyn nedovoleným zásahem do jejich životního prostředí,
- c) usmrcuje ptáky s výjimkou těch, kteří mohou být loveni, nebo zvláště chráněné živočichy zařazené do kategorie ohrožených přímo nebo způsobí jejich úhyn nedovoleným zásahem do jejich životního prostředí nebo chytá zvláště chráněné živočichy,
- d) ohroжуje nad nezbytnou míru zvláště chráněné části přírody při zásazích proti škůdcům, rostlinným chorobám, plevelům a při hygienických opatřeních,
- e) poškodí nebo bez povolení pokácí dřevinu rostoucí mimo les,
- f) provádí škodlivý zásah do významného krajinného prvku bez souhlasu orgánu ochrany přírody,
- g) poškoжуje nebo ničí jeskyni nebo její součást, nebo porušuje jiné povinnosti stanovené k ochraně jeskyní podle § 10,
- h) naruší krajinný ráz nesplněním povinnosti podle § 12 odst. 2,
- i) porušuje ustanovení návštěvního řádu národního parku vydaného podle § 19.

(3) Orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 100 000 Kč fyzické osobě, která se dopustí přestupku tím, že

- a) poškodí nebo zničí památný strom nebo zvláště chráněné území či jeho část,
- b) usmrtí zvláště chráněného živočicha kriticky nebo silně ohroženého druhu nebo způsobí jeho úhyn zásahem do jeho životního prostředí,
- c) zničí zvláště chráněnou rostlinu kriticky nebo silně ohroženého druhu nebo způsobí její úhyn zásahem do jejího životního prostředí,
- d) pokácí bez povolení nebo závažně poškodí skupinu dřevin rostoucích mimo les,
- e) neuvede poškozenou část přírody chráněnou dle tohoto zákona do původního stavu nebo nesplní opatření k nápravě tohoto stavu podle § 86 či přiměřená náhradní opatření podle § 67 odst. 4,
- f) nesplní povinnost vlastníka či nájemce pozemku zdržet se negativních zásahů na pozemcích připravovaných k vyhlášení zvláštní ochrany podle § 40 odst. 4,
- g) nepostupuje tak, aby nedocházelo k nadměrnému úhynu rostlin a živočichů podle § 5 odst. 3,
- h) nedodrжуje omezení či zákaz činnosti vyslovený podle § 66,
- i) nedovoleně obchoduje s jedinci druhů, jejichž obchod je omezen nebo zakázán podle mezinárodních úmluv, nebo nedovoleně vyváží zvláště chráněné nerosty; je-li naplněna skutková podstata přestupku podle zvláštního předpisu, 4a) toto ustanovení se nepoužije,
- j) nedovoleně sbírá nebo poškozuje zvláště chráněné nerosty,
- k) porušuje podmínky stanovené k ochraně přechodně chráněných ploch (§ 13),
- l) neplní podmínky výjimky udělené podle § 43 a 56 nebo podmínky souhlasu podle § 44 a 57,
- m) závažně poškodí nebo zničí významný krajinný prvek,
- n) vykonává ve zvláště chráněném území, označeném smluvně chráněném území, evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti činnost zakázanou nebo vykonává činnost, pro kterou je vyžadován souhlas orgánu ochrany přírody, bez tohoto souhlasu,
- o) neprokáže předepsaným způsobem původ ptáka nebo původ zvláště chráněné rostliny nebo živočicha nebo rostliny a živočicha chráněného podle mezinárodní úmluvy, popřípadě zvláštního právního předpisu, 4a) popřípadě jinak poruší povinnost nebo zákaz stanovený v § 54.

(4) Za přestupky v ochraně zvláště chráněných rostlin a živočichů, dřevin a památných stromů lze uložit pokutu až dvojnásobnou, pokud byly spáchány ve zvláště chráněných územích.

§ 88

Pokuty právníkům osobám a fyzickým osobám při výkonu podnikatelské činnosti

(1) Orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 1 000 000 Kč právnické osobě nebo fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti, která se dopustí protiprávního jednání tím, že

- a) poškodí součást přírody ve zvláště chráněném území, nedovoleně změní nebo ohrožuje jeho dochovaný stav,
- b) poškodí nebo zničí památný strom,
- c) poškodí nebo zničí bez povolení dřevinu nebo skupinu dřevin rostoucích mimo les,
- d) nedovoleně zasahuje do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů rostlin,
- e) usmrcuje nebo chová ptáky s výjimkou těch, kteří mohou být loveni, nebo zvláště chráněné živočichy bez povolení, anebo jinak nedovoleně zasahuje do jejich přirozeného vývoje,
- f) vykonává činnost zakázanou v ochranném pásmu určeném k zabezpečení zvláště chráněných částí přírody,
- g) neumožní osobám oprávněným podle § 62 nebo § 68 odst. 4 a § 81 vstup na pozemky, které vlastní nebo užívá,
- h) nesplní ohlašovací povinnost podle tohoto zákona nebo nesplní povinnost náhradní výsadby podle § 9,

- i) provádí škodlivý zásah do významného krajinného prvku bez souhlasu orgánu ochrany přírody,
- j) porušuje podmínky stanovené k ochraně přechodně chráněných ploch,
- k) nedodržuje omezení nebo zákaz vstupu vyhlášený podle § 64 nebo porušuje ustanovení návštěvního řádu národního parku,
- l) poškozují nebo ničí jeskyni nebo její součást nebo porušuje jiné povinnosti stanovené k ochraně jeskyní podle § 10,
- m) nesplní některou z povinností k paleontologickému nálezu podle § 11 odst. 1,
- n) vysazuje či vysévá uměle vypěstované zvláště chráněné rostliny nebo vypouští zvláště chráněné živočichy narozené a odchované v zajetí do volné přírody bez souhlasu orgánu ochrany přírody,

(2) Orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 2 000 000 Kč právnické osobě nebo fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti, která se dopustí protiprávního jednání tím, že

- a) naruší krajinný ráz nesplněním povinností podle § 12 odst. 2,
- b) závažně poškodí nebo zničí významný krajinný prvek,
- c) zničí součást přírody ve zvláště chráněném území nebo zničí zařízení určená k ochraně, označení a vybavení zvláště chráněného území,
- d) zničí jedince zvláště chráněného druhu rostlin buď přímo nebo nedovoleným zásahem do jejich prostředí.
- e) usmrcuje zvláště chráněné živočichy přímo nebo způsobí jejich úhyn nedovoleným zásahem do jejich prostředí,
- f) ohrožuje nad nezbytnou míru zvláště chráněné části přírody při zásazích proti škůdcům, rostlinným chorobám, plevelům a při hygienických opatřeních,
- g) neuvede poškozenou část přírody chráněnou podle tohoto zákona do původního stavu nebo nesplní opatření k nápravě podle § 86 či přiměřená náhradní opatření podle § 67 odst. 4,
- h) nesplní povinnosti vlastníka či nájemce pozemku zdržet se negativních zásahů na pozemcích připravovaných k vyhlášení zvláštní ochrany podle § 40 odst. 4,
- i) nepostupuje tak, aby nedocházelo k nadbytečnému úhynu rostlin a živočichů podle § 5 odst. 3, nedovoleně sbírá nebo poškozují zvláště chráněné nerosty,
- j) nedodržuje omezení či zákaz činnosti vyslovené podle § 66,
- k) nedovoleně obchoduje s jedinci druhů, jejichž obchod je omezen nebo zakázán podle mezinárodních úmluv, nebo nedovoleně vyváží zvláště chráněné nerosty; je-li naplněna skutková podstata přestupku podle zvláštního předpisu, 4a) toto ustanovení se nepoužije,
- l) nezajistí ochranu paleontologického nálezu před zničením, poškozením nebo odcizením podle § 11,
- m) překročí nezbytně nutnou míru při poškozování obecně či zvláště chráněných částí přírody na územích sloužících zájmům obrany státu podle § 90 odst. 2,
- n) vykonává ve zvláště chráněném území, označeném smluvně chráněném území, evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti činnost zakázanou nebo vykonává činnost, pro kterou je vyžadován souhlas orgánu ochrany přírody, bez tohoto souhlasu,
- o) neprokáže předepsaným způsobem původ ptáka nebo původ zvláště chráněné rostliny nebo živočicha nebo rostliny a živočicha chráněného podle mezinárodní úmluvy, popřípadě zvláštního právního předpisu, 4a) popřípadě jinak poruší povinnost nebo zákaz stanovený v § 54,
- p) neplní podmínky výjimky udělené podle § 43 a 56 nebo podmínky souhlasu podle § 44 a 57.

(3) Při stanovení výše pokuty se přihlíží k závažnosti protiprávního jednání a k rozsahu hrozící nebo způsobené újmy ochraně přírody a krajiny.

(4) Pokutu podle odstavců 1 a 2 lze uložit nejpozději do tří let ode dne, kdy k protiprávnímu jednání došlo.

(5) Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí, jímž byla pokuta uložena.

(6) Uložením pokuty právnické osobě zůstává nedotčena její odpovědnost, případně odpovědnost jejích pracovníků podle zvláštních předpisů.

§ 88a

Vybírání a vymáhání pokut

Pokutu uloženou inspekcí nebo správou podle § 87 nebo § 88 anebo újezdním úřadem vybírají tyto úřady a vymáhají celní úřady. V ostatních případech pokutu vybírá a vymáhá orgán ochrany přírody, který ji uložil. Výnosy pokut uložených obecním úřadem obce s rozšířenou působností jsou příjmem rozpočtu obce a výnosy pokut uložených krajským úřadem jsou příjmem rozpočtu kraje. Výnosy pokut uložených správou a inspekcí se dělí způsobem upraveným zvláštním zákonem, 7) s výjimkou území vojenských újezdů, kde je výnos pokut příjmem státního rozpočtu. Výnosy z pokut může obec užít jen pro zlepšení životního prostředí a pro ochranu přírody a krajiny v obci. Při vybírání a vymáhání pokut se postupuje podle zvláštních právních předpisů. 42a)

§ 89

Odebrání nedovoleně držených jedinců zvláště chráněných druhů

(1) Orgán ochrany přírody může nedovoleně držené jedince zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a ptáků odebrat. Odebrat může i jedince zvláště chráněných rostlin a živočichů nebo rostlin a živočichů chráněných podle mezinárodních úmluv, pokud držitel takového jedince neprokáže jeho původ podle § 54 odst. 1 nebo je-li obchod s nimi omezen nebo zakázán podle mezinárodních úmluv. V případě odebrání na základě zvláštního předpisu 4a) se toto ustanovení nepoužije.

(2) Písemné rozhodnutí o odebrání podle odstavce 1 musí orgán ochrany přírody vydat nejpozději do 15 dnů ode dne odebrání, jinak je odebrání neplatné.

(3) Vlastníkem odebrané věci se stává stát. Podrobnosti může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

ČÁST DEVÁTÁ

Ustanovení společná, přechodná a závěrečná

§ 90

Ustanovení společná

(1) Obecné předpisy o správním řízení 43) se nevztahují na řízení podle § 24, 27, 38, § 45i odst. 1, § 46 odst. 2, § 52 a 69 tohoto zákona. Souhlasy a stanoviska vydávané podle tohoto zákona jako podklad pro rozhodnutí podle zvláštního právního předpisu nebo územní souhlas anebo ohlášení stavby jsou závazným stanoviskem podle správního řádu 43a) a nejsou samostatným správním rozhodnutím. Odkladný účinek odvolání je vyloučen v případě rozhodnutí o zřízení přechodně chráněné plochy podle § 13, omezení a zastavení činnosti podle § 66 a odebrání rostlin a živočichů podle § 89. Souhlasy a závazná stanoviska vydávaná k plánům, které nejsou schvalovány ve správním řízení, se též nevydávají ve správním řízení, s výjimkou závazného stanoviska k lesním hospodářským plánům a lesním hospodářským osnovám. Stanoviska uplatněná k politice územního rozvoje a územně plánovací dokumentaci nejsou správním rozhodnutím.

(2) Na území sloužící zájmům obrany státu 41) se nevztahují ustanovení § 4 odst. 2 a 3, § 6, 8, 12, § 40 odst. 4, § 49 odst. 1, § 63, § 68 odst. 3 a § 70 tohoto zákona. Případné poškozování přírody z důvodu obrany státu v těchto případech nesmí překročit nezbytně nutnou míru.

(3) Při hornické činnosti v dobývacím prostoru výhradních ložisek nerostů 44) lze povinnosti podle § 10 odst. 2, § 11 odst. 1 a 2 a § 51 odst. 2 uplatnit jen v dohodě s osobou oprávněnou k výkonu hornické činnosti podle zvláštního předpisu. 45)

(4) Zákon o ochraně přírody a krajiny a předpisy vydané k jeho provedení jsou zvláštními předpisy ve vztahu k předpisům o lesích, vodách, územním plánování a stavebním řádu, o ochraně nerostného bohatství, ochraně zemědělského půdního fondu, myslivosti a rybářství. 46)

(5) Státní přírodní rezervace vyhlášené podle § 4 odst. 3 zákona č. 40/1956 Sb. , o státní

ochraně přírody, se převádějí do kategorie národních přírodních rezervací (§ 28), přírodních rezervací (§ 33), národních přírodních památek (§ 35) nebo přírodních památek (§ 36). Kategorizaci těchto území stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(6) Chráněná naleziště, chráněné parky a zahrady a chráněné studijní plochy vyhlášené podle § 5 zákona č. 40/1956 Sb. se vyhláší za národní přírodní památky či přírodní památky (§ 35 a 36). Kategorizaci těchto území stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(7) Chráněné přírodní výtvořy a chráněné přírodní památky vyhlášené podle § 6 zákona č. 40/1956 Sb. se tímto prohlašují za přírodní památky (§ 36), pokud nebudou zařazeny do kategorie národních přírodních rezervací (§ 28), přírodních rezervací (§ 33) nebo národních přírodních památek (§ 35) ministerstvem životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(8) Stromy a jejich skupiny vyhlášené podle § 6 zákona č. 40/1956 Sb. za chráněné přírodní výtvořy nebo chráněné přírodní památky se tímto prohlašují památnými stromy (§ 46).

(9) Národní parky a chráněné krajinné oblasti vyhlášené podle § 8 zákona č. 40/1956 Sb. jsou nadále chráněny jako národní parky (§ 15) a chráněné krajinné oblasti (§ 25).

(10) Oblasti klidu vyhlášené obecně závaznými právními předpisy okresních národních výborů 47) se tímto prohlašují za přírodní parky (§ 12).

(11) Dosavadní ochranu zvláště chráněného území, vyhlášeného podle dřívějších předpisů před účinností tohoto zákona ústředním orgánem státní správy, jež přešlo do kategorie přírodní rezervace nebo přírodní památka, může Ministerstvo životního prostředí zrušit obecně závazným právním předpisem v případě, kdy je na tomto území nově vyhlášeno zvláště chráněné území okresním úřadem, krajským úřadem nebo správou podle tohoto zákona, nebo za podmínek stanovených v § 45.

(12) Ustanovení § 4 odst. 2 a 3, § 12 a § 49 odst. 1 se nevztahují na činnosti konané v přímé souvislosti se správou státních hranic. 47a) Případné poškozování přírody z důvodu správy státních hranic v těchto případech nesmí překročit nezbytně nutnou míru.

(13) K zajištění přehledu o pozemcích v obvodu své působnosti pro účely ochrany přírody a pro vymezování zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem jsou orgány ochrany přírody a organizační složka státu pověřená správou ústředního seznamu oprávněny využívat bezplatně údaje katastru nemovitostí. 47b)

§ 90a

Působnosti stanovené krajskému úřadu, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, pověřenému obecnímu úřadu, obecnímu úřadu, magistrátům statutárních měst nebo úřadům městských částí hlavního města Prahy podle tohoto zákona jsou výkonem přenesené působnosti.

§ 91

Ustanovení přechodné

Státní správu lesního hospodářství nad vojenskými lesy 48) na území Národního parku Šumava, u kterých již pominuly důvody jejich prohlášení za vojenské lesy, vykonává Správa národního parku Šumava v rozsahu podle § 78 odst. 4.

§ 92

Ustanovení zrušovací

Zrušují se:

1. zákon č. 40/1956 Sb. , o státní ochraně přírody, ve znění zákona ČNR č. 146/1971 Sb. , zákona ČNR č. 137/1982 Sb. , zákona ČNR č. 96/1977 Sb. a zákona ČNR č. 65/1986 Sb. ,

2. § 2 odst. 1 písm. f) zákona ČNR č. 68/1990 Sb. , o užívání státního znaku a státní vlajky České republiky,

3. § 3 , § 5 odst. 1 a § 7 nařízení vlády České republiky č. 163/1991 Sb. , kterým se zřizuje Národní park Šumava a stanoví podmínky pro jeho ochrany,

4. § 3 , § 5 odst. 1 a § 7 nařízení vlády České republiky č. 164/1991 Sb. , kterým se zřizuje Národní park Podyjí a stanoví podmínky jeho ochrany,

5. § 3 , § 5 odst. 1 a § 7 nařízení vlády České republiky č. 165/1991 Sb. , kterým se zřizuje Krkonošský národní park a stanoví podmínky jeho ochrany,

6. vyhláška č. 142/1980 Sb. , kterou se stanoví podrobnosti o ochraně stromů rostoucích mimo les, o postupu při výjimečném povolování jejich kácení a o způsobu využití dřevní hmoty těchto stromů,

7. vyhláška č. 131/1957 Ú.l. , o dobrovolných pracovnících státní ochrany přírody (konzervátorech a zpravodajích),

8. Vyhláška č. 228/1959 Ú.l. o evidenci chráněných částí přírody a o náhradě za majetkovou újmu vzniklou z omezení stanovených podmínkami ochrany.

§ 93

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. června 1992.

Burešová v.r.

Pithart v.r.

Příl.

Seznam národních parků a chráněných krajinných oblastí v České republice k ustanovení § 78 odst. 1 zákona

Název území	Zřizovací právní předpis	Sídlo správy
Národní park Šumava	nařízení vlády ČR č. 163/1991 Sb.	Vimperk
Národní park Podyjí	nařízení vlády ČR č. 164/1991 Sb.	Znojmo
Krkonošský národní park	nařízení vlády ČR č. 165/1991 Sb.	Vrchlabí
Národní park České Švýcarsko	zákon č. 161/1999 Sb.	Krásná Lípa
Chráněné krajinné oblasti:		
Beskydy	výnos MK ČR č.j. 5373/1973	Rožnov p. Radhoštěm
Bílé Karpaty	výnos MK ČR č.j. 17644/1980	Luhačovice
Blaník	výnos MK ČR č.j. 17332/1981	Louňovice p. Blaníkem
Blanský les	vyhláška MK ČR č. 197/1989 Sb.	Český Krumlov
Broumovsko	vyhláška MŽP ČR č. 157/1991 Sb.	Police nad Metují
České Středohoří	výnos MK ČR č.j. 6883/1976	Litoměřice
Český kras	výnos MK ČR č.j. 4947/1972	Karlštejn
Český ráj	výnos MK č.j. 70261/1954	Turnov
Jeseníky	výnos MK ČR č.j. 9886/1969	Malá Morávka
Jizerské hory	výnos MK ČR č.j. 13853/1967	Liberec
Kokořínsko	výnos MK ČR č.j. 6070/1976	Mělník
Křivoklátsko	výnos MK ČR č.j. 21973/1978	Křivoklát
Labské pískovce	výnos MK ČR č.j. 4946/1972	Děčín
Litovelské Pomoraví	vyhláška MŽP ČR č. 464/1990 Sb.	Olomouc
Lužické hory	výnos MK ČR č.j. 6227/1975	Jablunné v Podještědí
Moravský kras	výnos MŠK č.j. 18001/1955	Blansko
Orlické hory	výnos MK ČR č.j. 16369/1969	Rychnov n. Kněžnou
Pálava	výnos MK ČR č.j. 5790/1976	Mikulov
Poodří	vyhláška MŽP ČR č. 155/1991 Sb.	Ostrava
Slavkovský les	výnos MK ČR č.j. 7657/1974	Mariánské Lázně
Šumava	výnos MK č.j. 53855/1963	Vimperk
	novelizace výnosem MK ČR č.j. 5954/1975	
Třeboňsko	výnos MK ČR č.j. 22737/1979	Třeboň
Žďárské vrchy	výnos MK ČR č.j. 8908/1970	Žďár n. Sázavou
Železné hory	vyhláška MŽP ČR č. 156/1991 Sb.	Nasavrky
Český les	nařízení vlády č. 70/2005 Sb.	Přimda

Vybraná ustanovení novel

Čl.II zákona č. 218/2004 Sb.

Přechodná a společná ustanovení

1. Dosavadní vydaná rozhodnutí o výjimkách ze zákazu podle zákona č. 114/1992 Sb. , o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, nejsou tímto zákonem dotčena.

2. Řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

3. Zahájená projednávání záměrů (návrhů) na vyhlášení zvláště chráněných území podle § 40 zákona č. 114/1992 Sb. , o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, se dokončí podle dosavadní právní úpravy.

---

1) Zákon č. 61/1977 Sb. , o lesích.

1a) Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků.

1b) Příloha I směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

1c) Přílohy II, IV a V směrnice Rady 92/43/EHS.

1d) Příloha II směrnice Rady 92/43/EHS.

1e) Směrnice Rady 92/43/EHS.

2) § 2 zákona ČNR č. 96/1977 Sb. , o hospodaření v lesích a státní správě lesního hospodářství.

3) § 21 zákona ČNR č. 96/1977. Sb.

4) Např. zákon č. 61/1964 Sb. , o rozvoji rostlinné výroby, zákon č. 87/1987 Sb. , o veterinární péči, ve znění zákona č. 239/1991 Sb. , zákona č. 20/1966 Sb. , o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 23/1962 Sb. , o myslivosti, ve znění zákona č. 96/1977 Sb. , a zákona č. 143/1991 Sb. , zákon č. 102/1963 Sb. , o rybářství.

4a) Zákon č. 100/2004 Sb. , o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy).

4b) Zákon č. 246/1992 Sb. , na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 449/2001 Sb.

Zákon č. 102/1963 Sb.

4b) Zákon č. 71/1967 Sb. , o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů.

4c) Směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků.

5) Zákon č. 61/1964 .

Vyhláška č. 62/1964 Sb. , kterou se vydávají prováděcí předpisy k zákonu č. 61/1964 Sb.

Zákon č. 132/1989 Sb. , o ochraně práv k novým odrudám rostlin a plemenům zvířat.

6) Např. § 34 odst. 1 písm. b) zákona č. 138/1973 Sb. , o vodách (vodní zákon), zákon č. 51/1964 Sb. , o dráhách, ve znění zákona č. 104/1974 Sb. , zákon č. 79/1957 Sb. , o výrobě, rozvodu a spotřebě elektřiny (elektrizační zákon), zákon č. 67/1960 Sb. , o výrobě, rozvodu a využití topných plynů (plynárenský zákon), zákon č. 110/1964 Sb. , o telekomunikacích, zákon č. 61/1964 Sb.

7) Zákon ČNR č. 388/1991 Sb. , o Státním fondu životního prostředí České republiky.

8) § 27 zákona č. 17/1992 Sb. , o životním prostředí.

9) Zákon č. 44/1988 Sb. , o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

9a) § 43 odst. 1 a § 61 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb. , o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

10) Zákon č. 23/1962 Sb.

Zákon č. 102/1963 Sb.

11) Zákon č. 61/1977 Sb.

Zákon ČNR č. 96/1977 Sb.

12) § 20 zákona ČNR č. 96/1977 Sb.

13) Např. zákon č. 298/1990 Sb. , o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého, zákon č. 403/1990 Sb. , o odstranění některých majetkových křivd, zákon č. 87/1991 Sb. , o mimosoudních rehabilitacích, zákon č. 92/1991 Sb. , o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, zákon č. 229/1991 Sb. , o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku.

14) § 10 zákona ČNR č. 565/1990 Sb. , o místních poplatcích.

14a) Například část první zákona č. 50/1976 Sb. , § 24 zákona č. 289/1995 Sb. , § 23 až 26 zákona č. 254/2001 Sb. , § 36 až 38 zákona č. 449/2001 Sb.

15) Např. zákon č. 61/1977 Sb. , zákon č. 53/1966 Sb. , o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění zákona č. 75/1976 Sb. (úplné znění zákon č. 124/1976 Sb.), zákon č. 138/1973 Sb. , zákon č. 50/1976 Sb.

16) Zákon č. 22/1964 Sb. , o evidenci nemovitostí, ve znění zákona ČNR č. 157/1983 Sb.

Vyhláška č. 23/1964 Sb. , kterou se provádí zákon č. 22/1964 Sb. , ve znění vyhlášky č. 133/1965 Sb. a vyhlášky č. 19/1984 Sb.

Zákon č. 46/1971 Sb. , o geodézii a kartografii.

Zákon ČNR č. 36/1973 Sb. , o orgánech geodézie a kartografie.

17) Zákon č. 183/2006 Sb.

18) § 8 až 10 zákona č. 138/1973 Sb.

19) § 13 zákona č. 138/1973 Sb.

19a) Například zákon č. 289/1995 Sb. , o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), zákon č. 254/2001 Sb. , o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/2004 Sb. , o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), zákon č. 449/2001 Sb. , o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

19b) Zákon č. 244/1992 Sb. , o posuzování vlivů rozvojových koncepcí a programů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

19c) Zákon č. 100/2001 Sb. , o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

19d) Zákon č. 244/1992 Sb.

Zákon č. 100/2001 Sb.

19e) Zákon č. 18/2004 Sb. , o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace).

19f) § 20 odst. 1 zákona č. 18/2004 Sb.

19g) § 5 zákona č. 18/2004 Sb.

20) Např. zákon č. 87/1987 Sb.

20a) Čl. 7 odst. 1 písm. c) nařízení Rady (ES) č. 338/97 ze dne 9. prosince 1996 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi.

21) Např. zákon č. 23/1962 Sb. , zákon č. 102/1963 Sb. , zákon č. 61/1964 Sb. , zákon č. 61/1977 Sb. , zákon č. 44/1988 Sb. , o ochraně a využívání nerostného bohatství (horní zákon), ve znění zákona ČNR č. 541/1991 Sb.

21a) Zákon č. 449/2001 Sb. , ve znění pozdějších předpisů.

21b) Zákon č. 334/1992 Sb. , o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů.

21c) Zákon č. 289/1995 Sb. , ve znění pozdějších předpisů.

21d) Například zákon č. 289/1995 Sb. , ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 115/2000 Sb. , o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů.

21e) Například vyhláška č. 55/1999 Sb. , o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích.

21f) Zákon č. 334/1992 Sb. , ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 99/2004 Sb.

22) Zákon ČNR č. 284/1991 Sb. , o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech.

23) Zákon č. 53/1966 Sb.

24) § 108 odst. 2 zákona č. 50/1976 Sb.

25) § 109 až 116 zákona č. 50/1976 Sb.

25a) § 27 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb. , o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

26) Zákon č. 169/1949 Sb. , o vojenských újezdech.
Zákon č. 102/1971 Sb. , o ochraně státního tajemství, ve znění pozdějších předpisů.

- 27) Zákon č. 135/1961 Sb. , o pozemních komunikacích (silniční zákon), ve znění zákona č. 27/1984 Sb. (úplné znění č. 55/1984 Sb.).
- 28) Ústavní zákon č. 23/1991 Sb. , kterým se uvozuje LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD.
- 29) § 127a občanského zákoníku .
- 30) Např. zákon č. 135/1961 Sb. , vyhláška č. 99/1989 Sb. , ve znění vyhlášky č. 24/1990 Sb. , o pravidlech provozu na pozemních komunikacích (pravidla silničního provozu).
- 31) Např. § 16 zákona ČNR č. 96/1977 Sb. , vyhláška č. 99/1989 Sb.
- 32) Např. zákon č. 61/1977 Sb. , zákon č. 138/1973 Sb. , zákon č. 50/1976 Sb.
- 33) Zákon č. 17/1992 Sb.
- 34) § 2 zákona č. 83/1990 Sb. , o sdružování občanů.
- 35) § 14 zákona č. 71/1967 Sb. , o správním řízení (správní řád).
- 37) Zákon ČNR č. 282/1991 Sb. , o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa.
- 38) Zákon č. 128/2000 Sb. , o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- 39) Zákon č. 131/2000 Sb. , o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.
- 39a) § 32 zákona č. 131/2000 Sb. , ve znění pozdějších předpisů.
- 40) Zákon č. 96/1977 Sb.
Zákon č. 23/1962 Sb .
- Zákon č. 102/1963 Sb.
- Zákon č. 53/1966 Sb.
- 41) Zákon č. 169/1949 Sb.
Zákon č. 40/1961 Sb. , o obraně státu.
- 41a) Vyhláška č. 512/2002 Sb. , o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků.
- 41b) § 22 až 26 zákona č. 312/2002 Sb. , o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů.
- 42) § 13 odst. 2 , § 45 , 46 , 84 a 85 zákona ČNR č. 200/1990 Sb. , o přestupcích.
- 42a) Zákon č. 337/1992 Sb. , o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.
- 43) Zákon č. 71/1967 Sb.
- 43a) § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb. , správní řád.
- 44) § 11 zákona č. 44/1988 Sb.
- 45) § 15 až 19 zákona č. 44/1988 Sb.
Zákon ČNR č. 61/1988 Sb. , o hornické činnosti, výbušninách a státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů.
- 46) Např. zákon č. 61/1977 Sb. , zákon č. 138/1973 Sb. , zákon č. 50/1976 Sb. , zákon č. 44/1988 Sb. , zákon č. 53/1966 Sb. , zákon č. 23/1962 Sb. , zákon č. 102/1963 Sb.
- 47) § 24a zákona ČNR č. 67/1969 Sb. , o národních výborech, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění č. 31/1983 Sb.).
- 47a) Zákon č. 312/2001 Sb. , o státních hranicích.
- 47b) Zákon č. 344/1992 Sb. , o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- 48) § 25 zákona č. 61/1977 Sb.